

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 190:

Forlag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelser på grund af foreningsforhold.
Af arbejdsministeren (Kirkegaard).
(Fremsat 21/2 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Hans Jørgen Jensen (S):

Dette lovforslag handler om beskyttelse mod afskedigelser på grund af foreningsforhold eller efter min opfattelse nærmere en række negative ændringer af foreningsfriheden her i landet.

I 1988 udtalte den konservative ordfører hr. Svend Åge Petersen, da Folketinget behandlede et næsten identisk lovforslag, at det trods alt ikke var det allervigtigste lovforslag i den samling. Jeg skal her henvise til sp. 7486 i Folkestidende af 26. februar 1988.

Jeg føler i dag præcis, som den konservative ordfører gjorde det dengang. Jeg føler endog, at forslaget er overflødigt, ikke mindst set på baggrund af, at vi har en god lov af 9. juni 1982, som til fulde opfylder de frihedsrettigheder, som man ønsker foreningsmæssigt.

Men nu drejer dette lovforslag sig desværre ikke om at skabe ordnede forhold på det danske arbejdsmarked. Nej, det drejer sig såmænd om regeringens ideologiske krigsførelse mod de faglige organisationer, hvilket Socialdemokratiet dybt beklager. Ved at kigge på den arbejdsretslovgivning og de hovedaftaler, som vi har på arbejdsmarkedet her i landet, og som

har en 100-årig tradition, ser man, at vi både har et velfungerende og et af de roligste arbejdsmarkeder i denne verden, så derfor er der ingen baggrund for denne lov.

Det er naturligvis ikke muligt på bare 5 minutter at gå i enkeltheder, men det er trist at konstatere, at forslaget strider mod de regler, som altid har været god praksis og god politik på det danske arbejdsmarked. Lad mig f.eks. bare nævne, at hvis lovforslaget gennemføres, vil afskedigelser på grund af foreningsforhold give en ekstrem særbehandling frem for andre afskedigelser, som lovgivningen har karakteriseret som usaglige. Lad mig her nævne funktionærloven og fyringer på grund af graviditet. Her synes jeg, hr. arbejdsminister, at det var mere nødvendigt, at man kiggede på usaglige opsigelser frem for på det område, der følger af foreningsfrihed.

Forslaget bryder også afgørende med princippet i arbejdsretslovens § 12, hvorefter overenskomststridige arbejdsnedlæggelser sanktioneres med bød uden hensyntagen til, hvad der følger af almindelige erstatningsretlige regler. Jeg mener altså, at grundlaget for det arbejdsretlige system i virkeligheden fjernes, hvis man gennemfører dette lovforslag. Og yderligere, hr. arbejdsminister, fratager forslaget jo også arbejdsgiverne deres ledelsesret, idet retten kan dømmes – hvis der bliver tale om en domstolsafgørelse – at arbejdsgeberen har ret eller har pligt til at genansætte en lønmodtager.

Faktisk er jeg af den opfattelse, at forslaget er i strid med fundamentale menneskerettigheder om ytringsfrihed og demonstrationsfrihed, og det indebærer i realiteten muligheder for kollektive afstraffelser.

Følelser, som alle grupper i et samfund kan få – her tænker jeg på fiskeskipperne, der sejler fra Jylland til Langelinie for at demonstrere, ikke altid lige roligt, på landmænd, der jo også for nylig har demonstreret sammen med tyske landmænd, det er åbenbart nogle af de følelser, arbejdsministeren nu vil tage fra lønmodtagerne, når de er utilfredse med noget på deres arbejdspladser på det organisationsmæssige område.

Jeg skal derfor sige til arbejdsministeren, at vi afviser forslaget, og vi håber, at vi gennem et fornuftigt udvalgsarbejde kan overbevise et flertal i Folketinget om, at lovgivning af denne art ikke bør indføres på det danske arbejdsmar-

[Hans Jørgen Jensen]

ked, der har en årelang tradition og godt ry for et højt og veldisciplineret niveau.

Pia Christmas-Møller (KF):

At Socialdemokratiet afviser dette forslag kommer ikke som nogen overraskelse, desværre. Mine bemærkninger til hr. Hans Jørgen Jensens indlæg må desværre vente til lidt senere, da jeg gerne vil behandle selve forslaget.

Vores egen grundlov og Den Internationale Menneskerettighedskonvention, som vi har tilsluttet os, skal sikre den enkelte borger en række helt fundamentale frihedsrettigheder. Respekten for disse rettigheder skal efter Det Konservative Folkepartis mening være det grundlag, al anden politisk aktivitet i et demokrati hviler på. Til en af disse helt centrale frihedsrettigheder hører også retten til at organisere sig, som det fremgår af grundlovens § 78.

Der kan ikke være nogen tvivl om, at der til reel organisations- og foreningsfrihed hører en lige så fundamental ret til ikke at organisere sig. På baggrund af Menneskerettighedsdomstolens dom i august 1981 blev det klart, at dansk lovgivning måtte ændres, så retten til ikke at organisere sig blev tydeliggjort. Det skete med vedtagelsen af loven om foreningsfrihed i 1982.

Desværre har en række hændelser siden da dokumenteret, at lovgrundlaget fortsat ikke er godt nok, tydeligst højesteretsdommen i den første såkaldte HT-sag fra 1986. Som de fleste vel husker, blev det her fastslået, at fyringerne var aldeles ulovlige i henhold til foreningsfrihedsloven, men de fyrede kunne kun tilkendes godtgørelse for tabet af deres job. Jobbet havde de derimod ikke krav på at få tilbage. Det er helt urimeligt. Derfor har Det Konservative Folkeparti længe set frem til den stramning af foreningsfrihedsloven, som der nu lægges op til med lovforslag nr. L 190.

Der er jo tale om en næsten uændret genfremsættelse af det forslag, som bortfaldt ved udskrivelsen af det sidste folketingsvalg. Med syvtommersøm bliver princippet om gensættelse slået fast ved ulovlige fyringer, både i den offentlige og den private sektor.

For ulovligt fyrede ansatte i den offentlige sektor gøres retten til gensættelse indiskutabel og kan kun erstattes med godtgørelse, hvis den forurettede selv ønsker det. Det er utrolig vigtigt. Også i den private sektor gøres krav om gensættelse gældende, og det kan kun tilsi-

desættes i helt specielle tilfælde, når rettens afvejninger af hensynet til den forurettede og til virksomheden tilsiger, at en fortsættelse af ansættelsesforholdet ville være formåls- og perspektivløs. Vi synes, denne lille ventil er nødvendig, og at den foreslåede forhøjelse af godtgørelsen fra 78 ugers løn til 2 års løn er helt berettiget.

Også bestemmelsen om en hurtig domstolsbehandling og adgangen til at bestemme, at en afskedigelse ikke har virkning for domsafgørelse, er vi glade for. Vi er i det hele taget godt tilfredse med forslaget.

En ansats foreningsforhold må aldrig – og slet ikke i den offentlige sektor – kunne begrunde fyring eller for den sags skyld forflyttelse, og det må være helt klart, at en ulovlig fyring ikke må medføre et løntab for den forurettede.

Jeg vil godt kort kommentere, hvorfor forslaget ikke omfatter en særlig paragraf om arbejdsgivernes adgang til at søge erstatning hos de egentlige ansvarlige og deres organisationer. I det lovforberedende arbejde har Justitsministeriets Lovkontor konkret vurderet, at den oprindeligt foreslåede særlige regresbestemmelse, dvs. erstatningsbestemmelse, i selve foreningsfrihedsloven ville udvande de muligheder, som de almindelige erstatningsretlige regler allerede giver i dag. Med andre ord ville en særskilt paragraf forplumre og forringe de muligheder, arbejdsgiverne allerede har i dag for at indhente erstatning hos de ansatte, som har haft held til at presse en ulovlig fyring igennem. Mulighederne er stort set ikke blevet brugt, og det er vel problemet.

I det hele taget må vi jo sige om de alt for mange eksempler, vi har set på knægtelse af foreningsfriheden, at der er tale om forhold, der allerede i dag er klart ulovlige. Så rent bortset fra de foreslåede ændringer i foreningsfrihedsloven har vi først og fremmest behov for en håndfuld helt kontante eksempler, hvor arbejdsgiverne – passende med de offentlige i spidsen – står fast på lovgivningen og udnytter erstatningsmulighederne.

Herefter vil foreningsfrihedsloven alene være præventiv, og det er jo hele ideen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, at fru Pia Christmas-Møller tog fat på noget helt principielt afgørende, når vi taler

[Kaj Poulsen]

om de steder, hvor der er lovdækket beskyttelse mod opsigelser, idet fru Pia Christmas-Møller nemlig sagde, at lovgivningen må indrettes sådan, at det ikke medfører løntab, hvis der sker ulovlige afskedigelser.

Må jeg spørge De Konservatives ordfører, om det betyder, at den samme erstatning, som gives i det lovforslag, der behandles her, nu vil blive overført til andre beskyttelsesforanstaltninger for lønmodtagere. Jeg tænker eksempelvis på afskedigelse på grund af graviditet, som er en lovmæssig beskyttelse af lønmodtagerne. Herudover kunne man tænke sig, at vi skulle ind på funktionærlovens område og se på, når der sker ulovlige beskyttelser.

Må jeg spørge: Er det dette princip, der bliver givet udtryk for fra Det Konservative Folkepartis side? Og hvornår kan vi så forvente, at der bliver fremsat ændringsforslag til de forslag, der i øvrigt omhandler beskyttelse af lønmodtagere ved lov?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hvis vi tager et eksempel med en ansat inden for det offentlige, er det faktisk sådan allerede i dag, at det er ulovligt at foretage en afskedigelse, som er begrundet i vedkommendes foreningsforhold. I dag er det imidlertid sådan, at man ikke kan kræve en genansættelse, men derimod kan få tildelt en godtgørelse og desuden søge erstatning ved domstolene.

Det, vi ønsker med forslaget her, er at fremhæve, at en fyring fra ansættelse i en offentlig virksomhed simpelt hen ikke kan finde sted, ikke kan effektueres, når begrundelsen er foreningsforhold, medmindre den ansatte selv føler sig så forulempet, at vedkommende til sidst foretrækker at blive væk. Det er ideen med forslaget. Den afskedigelse må aldrig blive effektueret.

Når vi taler om godtgørelse, er der ikke tale om tabt arbejdsfortjeneste eller lignende. Der er tale om en godtgørelse, og det har ikke noget med de andre forhold at gøre, som hr. Kaj Poulsen pegede på. Vi forholder os til dette forslag, foreningsfrihedsloven. Vi forholder os til, hvordan vi ønsker at beskytte de grundlæggende frihedsrettigheder, som bl.a. er opridset i vores grundlov. Og vi synes, det er rimeligt, at godtgørelsen bliver øget fra de nuværende 78 ugers løn til 2 års løn.

Men der er egentlig ikke tale om nogen erstatning. Der er tale om en godtgørelse, og det er væsentligt at holde sig den sondring for øje.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg går ud fra, at fru Pia Christmas-Møller er enig i, at den godtgørelse, som lovforslaget omhandler, og som udvides til 104 uger, er en sanktion, hvis arbejdsgiveren foretager en ulovlig afskedigelse.

Vi har på en række andre områder det samme forhold gældende, at man kan foretage ulovlige afskedigelser, f.eks. inden for funktionærlovens rammer, eller det, der senest er gennemført her i Folketinget, forbud mod afskedigelse på grund af graviditet. Og her kan jeg altså forstå på Det Konservative Folkeparti, at når det drejer sig om nasseprinser rundt omkring i det danske samfund, skal der falde kroner og øre, så det basker, men hvis en kvinde er blevet gravid og afskediges på den baggrund, må man nøjes med det, man hidtil har kunnet få.

Hvor er princippet? Hvor er forskellene i princippet omkring de beskyttelser, vi taler om her? De er ulovlige begge to. Der er en godtgørelse, som er en sanktion, i begge tilfælde. Hvorfor skal kvinderne snydes i den her sag?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Den af hr. Kaj Poulsen efterlyste forskel i princippet ligger jo i den gamle erfaring, at jo mere skurvede hoveder man har, jo skarpere lud skal man anvende. Og her er der jo virkelig tale om, at man er oppe mod nogle af de største kapitalistkræfter, som på alle måder forsøger at fortrænge enhver retfærdindsstilling inden for dette område, som vi bl.a. har set i Roskilde på det seneste, og som vi oplever, når fagforeningerne optræder rundt omkring.

Hvis der derimod er en enkelt lille stakkels arbejdsgiver, som er kommet til at afskedige en pige, som han ikke var klar over var gravid, eller hvad der nu er tale om, og han derfor skal betale erstatning, er der ikke nær den trang til at anvende så hårde og kraftige midler, som der er behov for, når man er oppe mod folk som Hardy Hansen, BUPL, Dansk Typograf-Forbund, eller hvor man ellers finder de massive krænkelse af enhver retsfølelse og retfærdighed i

[Glistrup]

dette samfund. Derfor er der brug for skarpere lud, for højere erstatningsbeløb.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg lader mig selvfølgelig altid gerne belære på det juridiske område. Jeg har i de år, jeg har siddet i Folketinget, forstået, at situationen er den, at når man laver en lov, er der ikke noget, der er mere eller mindre ulovligt. Loven er lige for alle, uanset om det er en ansat i en stor, lille eller offentlig virksomhed.

Men jeg kan forstå på hr. Glistrup – igen med den ekspertise, som jeg må erkende at hr. Glistrup har – at der er noget, der kan betegnes som mere eller mindre ulovligt. Det går så ud over de mennesker, som eksempelvis er omfattet af funktionærloven. Det går ud over kvinder i de store kapitalistiske foretagender, som bliver afskediget på grund af graviditet, hvor der har været et hav af sager. Med hensyn til det, man lovgiver for her, kan man tælle sagerne på én hånd. Når det drejer sig om kvinder på det her område og funktionærer, er det altså mindre ulovligt, kan jeg forstå, end det, det her lovforslag omhandler. Hvad er det for noget sludder!

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det lyder for mig, som om hr. Kaj Poulsen gør sig til talsmand for, at enhver lovovertrædelse af enhver lovgivning skal medføre én og samme sanktion. Det er en fuldstændig vanvittig holdning og argumentation at fremføre her fra Folketingets talerstol, og jeg tror ærlig talt heller ikke, at hr. Kaj Poulsen står inde for det.

Sagen er, at i de tilfælde, som foreningsfrihedsloven omhandler, er der tale om overtrædelse af de helt grundlæggende, fundamentale frihedsrettigheder, som hele vort demokrati bygger på. Det er simpelt hen et spørgsmål om, at nogle mennesker, bl.a. nogle mennesker i fagbevægelsen, skal fatte, at demokratiets spilleregler gælder altså også for dem ude på virksomhederne.

Det er derfor, der skal være en skærpet godtgørelse i denne her forbindelse. Vi kan ikke sammenligne det med alt muligt andet. Det ville svare til at kræve den samme godtgørelse, den samme strafsanktion for butikstyveri. Hvad er det for noget?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det er ærlig talt på tide, at hr. Kaj Poulsen efter så mange år som lovgiver finder ud af, at der er lidt forskel på de forskellige lovovertrædelser.

Manddrab betragtes som kraftigere end ulovlig parkering, og ulovlig parkering, der foretages af en fattig student, koster ikke så meget i bøde som en ulovlig parkering foretaget af Janni Spies, hvis det går over straffesagsområdet. Sådan udmåles nu engang bøderne.

På ganske samme måde her, hvor det drejer sig om de virkelig alvorlige ting som f.eks. det, vi har set i Roskilde, hvor hundredtusindvis af mennesker uge efter uge ikke kunne komme på arbejde, eller som vi så det på Fyn, hvor man ikke kunne blive opereret rundt omkring på de fynske sygehuse, fordi fagforeningerne skabte sig, og hvad man nu ellers oplever hele vejen igennem.

Det gælder også dem med det store kapitalapparat. Det nytter jo ikke noget at give SiD en bøde på 20.000 kr. Det kan være hårdt for den lille bagermester at skulle betale 20.000 kr. i erstatning, men når vi slås med kæmpemillionkræfter som f.eks. fagbevægelsens forskellige elementer, så må man have helt anderledes udmålinger, for at det kan virke virkelig effektivt.

Derfor, for at loven kan virke lige over for alle, så må den virke hårdest over for de store, hensynsløse matadorer, altså over for dansk fagbevægelse.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nu taler vi jo hverken om folkemord, under-slæb, manddrab, parkeringsbøder eller noget som helst andet.

Vi taler om en lovgivning, hvor det er samme forseelse, der begås af arbejdsgiverne, enten det er en gravid kvinde, eller det er en HT-chauffør, og hvor sanktionen er beskrevet i lovgivningen. I den ene lov står der, så vidt jeg husker, 79 uger, og i den anden, som ændres nu, 104 uger. Samme forseelse – forskellig sanktion. Det er ikke manddrab, det drejer sig om. Det er overtrædelse af en beskyttelseslovgivning for arbejderne, for lønmodtagerne i dette land, hvor der er forskellige sanktioner.

[Kaj Poulsen]

Vi må selvfølgelig tage til efterretning, at det er Det Konservative Folkepartis holdning, at sådan skal forskellen altså være. Men ligesom sidst da vi behandlede det her, tror jeg, at der vil kunne samles et flertal uden om regeringen for at få samme sanktion. Det var faktisk det, der blev gennemført, da man indførte 79-ugersreglen. Da fik man også beskyttelsen for gravide op på samme niveau. Jeg tror, at det samme flertal vil tegne sig denne gang for at få det op på 104 uger.

Ole Henriksen (SF):

Hvis jeg husker rigtigt, så er det en 78-ugersregel, og den kom ind på baggrund af et radikalt ændringsforslag, idet man ønskede at skærpe rammen, strafferammen, eller hvad man nu vil kalde sådan noget, godtgørelsesrammen. Det er selvfølgelig derfor, SF også dengang var imod, at vi gik op til en helt urimelig størrelse, hvad denne godtgørelse andrager. Selvfølgelig er vi også modstandere af det, som ligger i nærværende forslag, men vi er i det hele taget modstandere af loven, og det var vi altså allerede i 1982, da den blev vedtaget.

Vi mener, loven er formålsløs på mange områder. Vi mener også, at den prøver at blande sig i almindelige interessekonflikter i samfundet, f.eks. familiestridigheder. Det er interessekonflikter, og dem tror vi ikke på at man kan straffe sig ud af. Det hjælper ikke noget. Man kan jo heller ikke sige, at fordi der er en interessekonflikt i et ægteskab, så skal det medføre den ene eller den anden form for straf. Måske kan det være en lettelse, at der kommer en skilsmisse ud af det. Vi mener, man må være indstillet på, at i et samfund med forskellige holdninger og interesser er der altså også interessekonflikter, og at dem kan man ikke straffe sig ud af.

Endelig kan man sige, at en arbejdsgiver kan slippe af med næsten en hvilken som helst af sine ansatte uanset disse love, også når det gælder barselorlov, også når det gælder en tillidsmand og en sikkerhedsrepræsentant og på andre områder. Det er bare et spørgsmål om at gribe den pågældende i at komme for sent et par gange, så slipper arbejdsgiveren af med en. Arbejdsgiveren giver en advarsel første gang, og anden gang får man at vide: Jamen du bliver ved med at komme for sent, så du er fyret. Så er fyringen selvforskyldt, og så har man ikke nogen rettigheder, heller ikke i det fagretlige sy-

stem. Derfor kan en arbejdsgiver slippe ud af det.

Øg man kan finde de samme årsager for en, der er gravid. Det har vi kørt mange sager på med graviditet, for dér har vi et helt klart problem, idet en arbejdsgiver kan udnytte sin ret til at lede og fordele arbejdet og antage og afskedige.

Så jeg tror, at både den store og den lille arbejdsgiver nok skal finde ud af, selv om man nu hæver strafferammen, at løse det her problem. Derfor anser vi altså lovgivning for overflødig, og derfor kan vi ikke støtte det.

Med hensyn til selve forslaget forstår jeg ikke, at der skal ske forskelsbehandling af offentlige og private virksomheder. Det vil sige, at i den offentlige sektor skal der håndhæves én ret, mens der i den private sektor er mulighed for, at man kan forhandle sig frem til, at den pågældende afgår fra firmaet. Det synes jeg er en højst besynderlig forskelsbehandling af offentlige og private virksomheder.

Det er kun for at blande mig i noget, som jeg i øvrigt er imod, men der er da i hvert fald en helt klar forskelsbehandling på det her område.

Endelig vil jeg sige, at jeg forstår heller ikke, at denne godtgørelse skal hæves. Jeg er ikke klar over, hvor mange sager der har været på det her område, måske 4-5 stykker, mens loven har været gældende, noget i den stil. Derfor kunne det være interessant her eller i udvalget at få at vide, om den ramme, man har i dag, 78 uger, overhovedet har været udnyttet, om domstolene har sagt: Vi giver det maksimale, som kan gives, 78 ugers godtgørelse. Det tror jeg da ikke at man har været oppe på endnu, og derfor er det også mærkværdigt, at man nu vil til at sætte denne ramme op til 104 uger.

Vi er som sagt modstandere af forslaget, ligesom vi er det af loven i almindelighed.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hørte jeg virkelig rigtigt? Mener hr. Ole Henriksen, at det er fuldstændig overflødigt og hen i vejret at have bestemmelser om beskyttelse mod afskedigelse i lovgivningen? Nu hørte vi før barselspørgsmålet blive inddraget i debatten. Mener hr. Ole Henriksen virkelig, at det er fuldstændig formålsløst? Så synes jeg i hvert fald, der er tale om et nyt signal fra SF's side.

[Pia Christmas-Møller]

Mener hr. Ole Henriksen, at det er rimeligt, at en flok ansatte på en virksomhed kan etablere psykisk terror og pres over for et mindretal, over for en enkelt person, på grund af den pågældendes politiske opfattelse? Mener hr. Ole Henriksen, at det er i overensstemmelse med de demokratiske principper? Er det den måde, hr. Ole Henriksen forestiller sig, at vores demokrati her i Danmark skal fungere på? Er det ikke sådan, at vi alle sammen – flertal som mindretal – i Danmark lever højt på den mindretalsbeskyttelse, som ligger i lovgivningen? For der er jo tale om mindretalsbeskyttelse. Det har bl.a. SF og SF's tilhængere da nydt godt af i mange år – skulle jeg hilse og sige.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Jeg vil sige til fru Pia Christmas-Møller, at i lovforslagets § 4 står der:

»Afskediges en lønmodtager i strid med lovens bestemmelser, skal afskedigelsen underkendes og ansættelsesforhold opretholdes eller genoprettes, såfremt der nedlægges påstand herom. Dette gælder dog ikke for privat ansatte lønmodtagere, såfremt det i særlige tilfælde og efter en afvejning af parternes interesser findes åbenbart urimeligt at kræve ansættelsesforholdet opretholdt eller genoprettet.«

Det er da en klar forskelsbehandling, at på det private arbejdsmarked giver man mulighed for at forhandle sig frem til en løsning. Det gør man ikke i den offentlige sektor. Der er det bare bål og brand med det samme eller fulde sanktioner. Det er da en væsentlig forskel, synes jeg, at de offentligt ansatte får det noget ringere.

Vi diskuterer egentlig ikke, hvad der er årsagen til dette lovforslag. I virkeligheden stammer det fra en konfliktovre i England med nogle jernbanearbejdere og noget, der er gået igennem Menneskerettighedsdomstolen, så vidt jeg husker. Så den dér med psykisk terror i Roskilde, og hvad det kan være, synes jeg ikke, man skal blande ind i det her.

Det, der er mit hovedargument, er, at dette lovforslag simpelt hen ikke løser det problem, hverken den psykiske terror, eller at en på en arbejdsplads bliver slået ned bagfra, eller hvad man nu gør af forskellige ting. Dette lovforslag løser altså ikke problemet, hverken i Roskilde eller andre steder.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Den sidste korte bemærkning til fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg er fuldstændig enig i, at det her lovforslag ikke løser de problemer, vi slås med ude på arbejdspladserne, om retten til at organisere sig, men det hjælper ved at give os nogle eksempler, som kan statuere vores frihedsrettigheder.

Et valg mellem en fri mening og brød på bordet er ikke noget reelt valg. Det har man også klart taget stilling til i Østeuropa. Et valg imellem at afskedige en medarbejder på ulovligt grundlag eller at lukke virksomheden er faktisk heller ikke noget reelt valg for en arbejdsgiver.

Sagen er at forskellen mellem det offentlige og det private er, at hos det offentlige er det skatteyderne, der i praksis kommer til at betale tabet. Alle de manglende indtægter i forbindelse med den standsede HT-trafik i Roskildeområdet kommer vi som skatteborgere jo til at betale. Det er ikke HT selv, der kommer til at afholde det. Det er ikke nogle private arbejdsgivere, der kommer til at afholde det.

Det er det, når det er en privat virksomhed. Der er det den private arbejdsgiver, der selv kommer til at dække tabet, i alt fald i første omgang, hvis han undlader at indbringe erstatningsspørgsmålet for domstolene.

Det er forskellen, og derfor må der også være en forskel i selve lovgivningen. Det er baggrunden for, at der er den lille ventil. Men der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi ønsker en bestemmelse om genansættelse både i den offentlige og i den private sektor.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

I Venstre synes vi, det er godt, at regeringen har fremsat dette lovforslag, der jo skærper bestemmelserne om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold.

Men vi finder det samtidig i virkeligheden utrolig trist, at det er nødvendigt, for selv om det kun sker i ganske få tilfælde, at der er nogle, der ikke ønsker at være medlem af en bestemt fagforening, så tages der jo, det ser vi, verbal og psykisk og fysisk magt i anvendelse.

Jeg synes, det er lidt forstemmende og lidt trist at høre, også fra Socialdemokratiets side i

[Elsebeth Kock-Petersen]

dag, den fortsat meget ensidige vurdering, man lægger for dagen, når man taler om disse forhold. Jeg synes da ellers godt, man kunne se en lysning i nogle af de udtalelser, der er kommet fra dele af fagbevægelsen, om dog at prøve at forstå, at man måske skulle revurdere sin holdning i forhold til de spørgsmål og problemer, der ligger her.

Der er altså tale om, at der er ganske få i det praktiske liv, der ikke ønsker at være medlem, og alligevel tager man det store skyts frem. Jo, lyder forklaringen så: Det kunne jo være, at der blev mange flere, hvis ikke vi satte hårdt ind over for den enkelte. Jamen kan vi da slet ikke komme så vidt – det troede jeg faktisk at vi var kommet efterhånden – at netop hvis der endda var endnu flere, der faktisk havde lyst til i deres stille sind at sætte spørgsmålstejn ved deres fagforenings måde at opføre sig på og have meninger på, så gik det ud på, at man skulle bruge argumenter? Gik det så ikke ud på selvransagelse hos den fagbevægelse, der i stedet vælger, synes jeg, at slå hårdt ned.

Der er ingen, tror jeg, der vil underkende de store resultater og historiske bedrifter, der er udvist fra fagbevægelsens side, og den betydning, den har haft og har. Men der er da ingen, der udelukkende kan leve af og på sine historiske bedrifter, i alle tilfælde ikke, hvis det er det, der er hovedargumentet for, om folk skal være medlem. Det tror og håber jeg da ikke er rigtigt.

Hvorfor får argumenterne så lille en plads? Hvorfor står hr. Kaj Poulsen heroppe og taler om »nasseprinsere«, næsten før vi overhovedet er kommet i gang med debatten? Er det helt umuligt at gå ind i en vurdering af, om ikke også fagbevægelsen burde prøve at lytte til nogle af de signaler, der kommer ikke mindst fra den yngre generation? Er det argumenter, man gerne vil have? Eller er det magt?

Jeg ved godt, at for de få, der bliver ulovligt afskediget på grund af foreningsforhold, er dette lovforslag for så vidt ikke så meget værd. Det var hr. Ole Henriksen inde på. Det er da rigtigt, at dette lovforslag kun er et plaster på såret. Det psykiske pres, chikanen, grovhederne over for den enkelte kan vi jo ikke rigtig som lovgivere sætte ind over for.

Forslaget er sagligt set en udbygning af det forslag, den daværende arbejdsminister Svend Auken fik vedtaget i 1982. Men alligevel hilser vi i Venstre forslaget velkommen. Det er nød-

vendigt at få fastslået, at regeringen ser alvorligt på de krænkelse af foreningsfriheden, som finder sted. Det er nødvendigt, at vi gør vort til at undgå det, og det er også nødvendigt, at vi giver vores støtte til de mennesker, der har mod til at sætte sig op imod en flok.

Det, der måske – det skal være min sidste bemærkning – kan give anledning til mest bekymring, er et stiltfærdigt spørgsmål om, hvornår de mennesker, der ikke er i besiddelse af den vældige styrke, der skal til for at sætte sig lidt op imod flokken, kan få gavn af, at vi burde have foreningsfrihed i dette land. Jeg håber, at vi engang kan nå dertil.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, det er bemærkelsesværdigt, at fru Elsebeth Kock-Petersen i sin ordførertale i afslutningen var opmærksom på, at den lov, der nu foreslås ændret, faktisk er fremsat af Socialdemokratiets daværende arbejdsminister, Svend Auken. Det gjorde vi for at opfylde de forpligtelser, vi havde efter dommen ved Menneskerettighedsdomstolen, og de blev opfyldt.

Vi har ikke taget det store skyts frem imod dette lovforslag. Vi har taget det store skyts frem imod de skærpselser, der ligger i det. Det er rigtigt, at det mener vi ikke er nødvendigt for at opfylde vores forpligtelser over for Menneskerettighedsdomstolen. Vi havde såmænd nok fået det at vide, hvis det var sådan.

Men vi tager det store skyts frem, når det viser sig, at det, som et flertal her i Folketinget besluttede ved behandlingen af denne lov, nu ikke mere er gældende, nemlig da et flertal presede Socialdemokratiet til at acceptere, at det var 78 ugers godtgørelse, der skulle ydes. På daværende tidspunkt var det samme flertal parat til at sige: Jamen det må naturligvis også gælde andre lovovertrædelser, hvor det drejer sig om beskyttelse af enkeltpersoner. Det er det, vi nu har fået nej til. Det er dér, Det Konservative Folkeparti har skiftet holdning.

Nu kan jeg ikke huske, hvordan Venstre stemte – det skulle ikke undre mig, om de er ligeglad med de gravide kvinder – men jeg tror faktisk, at Venstre også stemte for, at der skulle være lighed her.

Derfor forstår vi ikke, hvorfor denne forsøksbehandling skal markeres her i dag. Det er derfor, vi har taget hul på det, ikke fordi vi er

[Kaj Poulsen]

imod lovgrundlaget. Det er, at Danmark skal overholde menneskerettighederne. Det gennemførte vi ved lov, mens vi havde regeringsmagten.

Glistrup (FP):

I de sidste 16 år har Fremskridtspartiet været hovedmotoren i lovgivningsmagtens desperate og nødvendige kamp for retfærden imod fagforeningsterroren. Det er en lang og sej opgave at få løst.

På det felt, vi beskæftigede os med under det foregående punkt på dagsordenen, er og har Det Radikale Venstre været vores bedste medkæmper, og denne BZ-alliance ser jo nu ud til at fejre sin første sejr. Men vi har været noget heldigere på det område, vi nu beskæftiger os med, hvor vi først og fremmest har været i den hellige alliance QZ, og derfor er vi kommet nogle skridt videre.

Og nu kommer så forslaget i dag, der som en kroning af den tredje puniske HT-krig indeholder fem forbedringer på området. Efter at vi har afsluttet den fjerde puniske HT-krig, er vi altså kommet så langt, og det skal arbejdsministeren selvfølgelig have tak for, og det stemmer vi selvfølgelig for. Men der er lang vej endnu, for der er sej modstand fra socialistpartierne herinde mod, at vi får retfærdige og ordentlige tilstande på dette område.

En af de ting fra højesteretsdommen af 24. oktober 1986, som arbejdsministeren ikke har villet dyrke i denne omgang, er den skandaløse frifindelse af SiD. Den er skandaløs i forhold til det foreliggende lovforslag, for i virkeligheden er det bundretfærdigt, at man retter sanktionerne imod arbejdsgiveren for at få ham til at klare sig, hvor det i virkeligheden er fagbevægelsen, der er den ansvarlige.

SiD blev frifundet, fordi vi i lovgivningen mangler en regel svarende til det, vi i øvrigt har i erstatningsretten: En farlig virksomhed, f.eks. en krudtfabrik, kan eksplodere en gang imellem, og så er den ansvarlig, uanset om den har skyld eller ej.

Det har vi ikke fået på dette område for organisationerne, der med deres drønsamfundsfarlige virksomhed er skyld i, at alt det her opstår: Uden organisationer – ingen af disse HT-affærer eller de andre ting. Derfor må det være nødvendigt som et af de næste skridt at få indført et objektivt ansvar for organisationerne i disse sa-

ger, og så kan man skille arbejdsgiverne helt ud, så de ikke skal være de stakkels mennesker, som efter den nugældende lov skal betale erstatningen.

Men når det ikke er nok, så beror det på, at kammerat Bokoffs store indsats, kammerat Jeltsins store indsats, kammerat Modrows – eller hvad det nu er, han hedder dernede i Østberlin – store indsats ikke rigtig smitter af på partifællerne herhjemme i Danmark. De skal stadig væk have deres store, selvstændige, privilegerede områder, hvor de simpelt hen skal have deres særrettigheder, og det er altså i form af det, man kalder det arbejdsretlige system. De sidder på selve retsplejen ved, at alt, alt for meget af det her går ind over denne såkaldte Arbejdsret.

Vi skal have det arbejdsretlige system væk, sådan at Arbejdsretten bliver nedlagt, og sådan at vi får det her for de almindelige domstole, for underretterne rundt omkring, således at man ikke kan komme med denne store, privilegerede tilværelse, som man har, når det er Hardy Hansen eller Typograf-Forbundet, eller hvem det er, der virkelig har forset sig i den pågældende sag.

Så skal vi selvfølgelig have det udvidet, sådan at det ikke bare er i afskedigelsessituationen, denne kamp mod fagforeningsterrorismen udvikler sig. Det bør selvfølgelig også være i ansættelsessituationen, og det bør selvfølgelig også være i hele den periode, hvor man er ansat.

Derfor er der brug for mange, mange fremskridt ud over de fem, som vi behandler i dag.

Vi siger arbejdsministeren tak for, at vi kommer de fem skridt videre, og vi skal hjælpe ham på den vej. Men vi håber, at vi også kan få arbejdsministerens følgeskab ved de mange, lange, seje skridt fremad, for at vi også i Danmark kan blive fri for socialismen, som de nu bliver det rundt omkring i Europa.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Ja, man skulle egentlig ikke lade sig provokere af hr. Glistrup, men man kan ikke lade være, når det er så uanstændigt, hvad hr. Glistrup kommer med heroppefra.

Hvordan er det egentlig med foreningsfriheden i Danmark, hr. Glistrup? Man har lavet en lov om husbondafløsning, og enhver landmand

[Hans Jørgen Jensen]

her i landet skal være medlem af en landboforening eller en husmandsforening for overhovedet at kunne få denne hjælp. Er det foreningsfrihed? Hvis man er læge her i landet, så skal man være medlem af Den Almindelige Danske Lægeforening, uanset om man vil det eller ej. Er det foreningsfrihed, hr. Glistrup? Eller hvis man skal praktisere som advokat, er det så foreningsfrihed, at man er tvunget medlem af Advokatsamfundet?

Jeg synes, hr. Glistrup ensidigt har som livsopfattelse, at man skal bekæmpe, kan man sige, socialisterne i denne verden. Jeg mener, at det samfund, som Socialdemokratiet sammen med Det Radikale Venstre har været med til at bygge op, er et godt samfund, hvor man kan sige, at der er skabt nogle virkelig gode resultater.

Jeg skal også lige minde hr. Glistrup om, at det i 1908 var overrretssagfører Ussing, der var med til på den borgerlige regerings vegne at skabe et arbejdsretligt system her i landet, der førte til, at man fik Arbejdsretten i 1910.

Når nu hr. Glistrup før var så venlig at under vise os andre pædagogisk og godt i, hvordan man skal klare forskellige juridiske vurderinger, så synes jeg også, at hr. Glistrup skulle tage lidt imod, at vi, der har forstand på arbejdsret, godt kan fortælle hr. Glistrup en lille smule, så han også kunne lære om det i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Det er også til hr. Glistrup, men måske allerførst til fru Pia Christmas-Møller, som også lige pludselig drog Østeuropa ind i billedet, og så kom jeg til at tænke på hr. Glistrup.

Hvad skete der faktisk i Østeuropa? Var det ikke lønmodtagerne og arbejderne på de store arbejdspladser, som netop igennem blokader og opstande gjorde sig til herre og omvæltede samfundssystemet? Vil hr. Glistrup ikke erkende, at det forholder sig sådan? Nu vil hr. Glistrup have lagt ind, at man skal kunne slæbe danske lønmodtagere for en borgerlig domstol og kunne idømme dem 12 års tugthus, eller hvad der ellers kan komme ud af hr. Glistrups fantasier. Er det det, vi skal ind på, eller skal vi sige, at det er bedre, at det ligger i det fagretlige system i al almindelighed?

Vi er ikke uenige med hr. Glistrup om, at det fagretlige system trænger til mange ændringer, men at føre hele det fagretlige system og prin-

cipperne i den lov, vi debatterer her, over til domstolene, det kan vi i hvert fald ikke deltage i.

Men kernen er interessekonflikter, og det kan dog trods alt give nogle forandringer i tilværelsen, der ikke altid behøver at gå i den socialistiske retning, som hr. Glistrup ynder at sige det. Jeg synes nok, hr. Glistrup skulle bemærke, at det ikke længere forholder sig sådan i Danmark, at lønmodtagerne kan reagere som i Polen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

I al hr. Ole Henriksens uenighed med mig er jeg enig med ham i, at det er lønmodtagernes kamp, vi kæmper fra lønmodtagerpartiet Fremskridtspartiets side, ligesom det var lønmodtagerne, der kæmpede i Dresdens og Leipzigs gader, og lønmodtagerne Per Brandt, Ann Christensen og Thomas Jørgensen, der kæmpede imod terroren inden for HT osv. Derfor er der såmænd ikke så stor afstand mellem SF's og Fremskridtspartiets vurdering.

Derimod kniber det lidt mere med forholdet til hr. Hans Jørgen Jensen, der lever i fortiden. Det er da rigtigt nok, at det var en stolt bygning, man rejste, da man i sin tid byggede »Sorte Hest« ude på Vesterbro, men nu er den altså en sørgelig ruin, og på ganske samme måde det, som hr. Ussing lavede i 1910, og som Socialdemokraterne fik fuldført under H. C. Hansen. Det var også stolte bygninger, men nu ligger de bare ganske og aldeles i ruiner, så nu er der ikke nogen grund til at være stolt over dem. Det, vi skal gøre i Folketinget, er at skue fremad og løse problemerne fremover. Vi skal ikke løse fortidens problemer med fortidens midler. Det er derfor, at det er så uhyre vigtigt med denne foreningsfrihedsløve.

Ellers var det karakteristisk for hr. Hans Jørgen Jensens indlæg, at han først og fremmest befattede sig med andre problemer end dem, vi har til behandling. Jeg siger da ikke, vi får svar på alle spørgsmål i denne verden, fordi vi får bugt med fagforeningsuvæsenet. Det er da ganske givet, at alt det, hr. Hans Jørgen Jensen nævnte på advokatområdet, på lægeområdet og på masser af andre områder, da også er dårligdomme, og det skal vi da meget gerne gå hånd i hånd med hr. Hans Jørgen Jensen om at få løst. Vi har store opgaver, som hr. Hans Jør-

[Glistrup]

gen Jensen og Fremskridtspartiet skal løse i fællig.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil bare sige til hr. Glistrup, at jeg ikke tror, at Socialdemokratiet og Fremskridtspartiet kan mødes ret mange steder. Vi er så langt og så fjernt fra hinanden, både hvad angår livsopfattelse og den måde, man skal indrette samfundet på, at jeg tror, det er en umulighed. Hr. Glistrup taler om foreningsfrihed. Det er da ikke foreningsfrihed, hr. Glistrup – og det gav hr. Glistrup mig ret i lige før – at man skal være tvunget medlem af Advokatsamfundet, en landboforening, Den Almindelige Danske Lægeforening osv.? Men det er det i de dér akademiske kredse, som er de to af dem, men ikke når det drejer sig om landboforeninger og sådan noget. Alt det, som de liberale har med at gøre, skal aldrig angribes. Derfor synes jeg, det er ganske udmærket, man skal være medlem af de organisationer, og derfor skal man lade være med at angribe de andre så uforskammet, som hr. Glistrup gør det.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Glistrup en kort bemærkning, og derefter skal vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg er aldrig uforskammet. Jeg er sandhedssøgende, det er noget andet, og det er da stadig væk en bekræftelse på de områder, som hr. Hans Jørgen Jensen nævner som skævheder. Der kan vi følges ad. Hr. Hans Jørgen Jensens konstatering af, at Socialdemokratiet og Stau-nings rette arvtager, Fremskridtspartiet, i dag står placeret forskellige steder, er i og for sig ikke nogen sandsynliggørelse af, at Fremskridtspartiet står forkert eller decentralt placeret. Tværtimod er det vist godt at stå et andet sted end Socialdemokratiet, når vi skal se at få gang i 90'erne, for dér er Socialdemokratiet ikke den rigtige samarbejdspartner.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går videre i ordførerrækken. Hr. Jørgen Estrup.

Jørgen Estrup (RV):

Som den foregående sag på dagsordenen har også dette forslag en lang og glørværdig historie. Det fremgår af bemærkningerne, at statsministeren første gang annoncerede indholdet under en debat i Tinget i november 1986, og hr. Glistrup har mindet os om, hvad baggrunden var, nemlig højesteretsdom i HT-konflikten. Går vi lidt længere frem, er der også på dette punkt en dagsorden, hvor Folketinget den samme dato, nemlig den 12. april 1988, kædede indholdet i dette forslag sammen med ønsket om frivillighed for bidrag til politiske partier.

Så allerede på det tidspunkt vidste Socialdemokratiet, hvad vej vinden blæste. Der var faktisk en politisk vilje og en politisk afgørelse til at gå videre i denne sag. Derfor synes jeg måske nok, at debatten i dag på visse tidspunkter har været skruet lidt for højt op. Der har faktisk været vist ganske stort mådehold, når man først 3½ år efter gennemfører det, som statsministeren har annonceret.

Det, som er baggrunden, er ikke blot én HT-konflikt, men en ny HT-konflikt, og jeg tror, vi alle sammen må erkende, at HT har en ganske stor indflydelse på hele dette område. Om det så er HT's ledelse eller HT's ansatte, skal jeg lade være usagt, men selve institutionen har haft en ganske gavnlige indflydelse på, at vi er kommet videre med hele debatten om foreningsforhold, foreningsfrihed, politiske partier og bidragene til dem.

Det er blevet sagt både af fru Pia Christmas-Møller, og jeg tror af fru Elsebeth Kock-Petersen, at dette forslag naturligvis ikke løste problemerne. Det er jeg enig i. Det er et signal om, at Folketinget ikke føler, at man har respekteret foreningsfriheden, men de regler, som vi nu ønsker gennemført, løser naturligvis ikke problemet. Derfor bør vi også under udvalgsarbejdet grundigt overveje, om vi er landet rigtigt. Jeg kan godt have mine tvivl, når det drejer sig om genansættelsesforslaget. Vil det virkelig løse problemet? Det er klart, at genansættelse kan gøre det oplagt for den gruppe på en virksomhed, som måtte ønske at presse en kollega ud, at det altså ikke er muligt. Derfor er jeg også parat til, at vi prøver den mulighed, men vi må løbende se, hvordan det fungerer i praksis. Vi kender sager, hvor kravet om genansættelse faktisk har ført til, hvad man kunne kalde en levende be-

[Jørgen Estrup]

gravelse. Det er ingen løsning for nogen af parterne.

På samme måde bør vi også sikre, at der så vidt muligt er ligestilling mellem den offentlige og den private sektor. Der er ingen grund til, at skatteyderne skal holde mere for, end en privat virksomhed skulle holde for.

Nogle af disse ting vil det være rimeligt at tage op under udvalgsarbejdet. Jeg kan sige på Det Radikale Venstres vegne, at vi støtter forslaget, sådan som vi også støttede dagsordenen den 12. april 1988, og at vi synes, at vi ligesom med det foregående forslag skal følge virkningerne i praksis meget nøje.

Lis Noer Holmberg (CD):

Danskerne er et tålmodigt folkefærd, og det blev faktisk bekræftet af den 80-årige historiker Palle Lauring i tv tirsdag aften, den 6. marts 1990. Han gik tilbage til 1600-tallet og fortalte om danskernes rolige sindelag, og han var også inde på den 9. april 1940, hvor vi stille og roligt opgav; det går jo nok alt sammen, lad os nu se osv.

Vi må i denne debat sige, at også på fagforeningsområdet har danskerne været meget medgørlige. Den kliché, vi meget ofte møder hos medlemmerne, er, at de alligevel ikke kan gøre noget, og når de endelig har fri, har de andet at tage sig til end at gå til generalforsamling i fagforeningen.

Det er pinedød ærgerligt, at man har sådan en holdning. Det har nemlig betydet, at de få fagligt aktive, som man kalder dem, helt naturligt har kunnet køre fagbevægelsen, og nu står vi med flere og flere fagforeningsmedlemmer, der føler sig misbrugt, og som derfor søger andre græsgange, andre foreninger, hvor der tales om faginteresser og ikke så meget om partipolitiske interesser.

Det er synd, at det er gået sådan, men det er ganske forståeligt. Så godt som alle lønmodtagere er organiseret, men bestemt ikke socialdemokrater; det kan vi lige så godt slå fast. Derfor er det klart, at der måtte komme en protest, for hvorfor i alverden skal man tvangsindlægges til at betale til et politisk parti, som man af en eller anden grund ikke har sympati for?

Frihedstrangen møder man overalt: i Østeuropa – det har været nævnt tidligere, og jeg vil også tage det med, jeg synes, det er værd at gentage – i Sovjet og i de baltiske lande. Hvorfor i

alverden skulle den fulde frihedstrang ikke også komme til udtryk hos os?

Her og nu taler vi om foreningsfrihed, og det gjorde man også den 26. februar 1988, og altså også tidligere har jeg forstået, uden at der i øvrigt skete noget, for der er stadig blokader og chikane mod anderledes tænkende, sidst i HT. Det er fantastisk, at fordi man ingen eksklusiv-aftaler har i det offentlige, lammes den kollektive trafik, blot tre stykker vil gå fra SiD.

Vi har også set det på sygehjælper- og hjemmehjælperområdet, og her har uskyldige plejekrævende været gidsler.

Det skaber simpelt hen mistillid til fagbevægelsen, og jeg vil igen sige – jeg tror nok, jeg har sagt det tidligere herfra – at LO's tidligere formand, Thomas Nielsen, ramte plet, da han udtalte, at fagbevægelsen havde sejret ad helvede til.

Hvad gør vi så? Vi laver endnu en lappeløsning, for det er ikke andet. Det offentlige må ikke fyre folk på grund af foreningsforhold. Det måtte man ikke i forvejen. Hvad er så forskellen? At man skal genansætte. Det vil efter min mening ikke forhindre, at der stadig sker arbejdsnedlæggelser.

En privat arbejdsgiver kan f.eks. komme i den situation, at 6 ud af 16 vil være medlem af Kristeligt Fagforbund, mens resten er i et af de gamle fagforbund. Så nedlægger de 10 arbejdet, og inden konflikten er slut, er firmaet gået nedenom og hjem. De firmaer, der overlever, skal så betale til de 6 udbydere, som man kan »give et par år«, og derefter skal de så ansætte andre personer i stedet for dem, som man måtte skille sig af med.

Johan Herman Wessel har ikke levet forgæves. Jeg tænker selvfølgelig på »Smeden og Bageren«; den kommer jo op en gang imellem. Her kan man så sige: Den arbejdsgiver græd så gudsjammerligt, da han gik konkurs.

Hvis den etablerede fagbevægelse ellers ville bære sig anstændigt ad, kan meget reddes og meget rettes op, og heldigvis øjner man, at fagbevægelsen er begyndt at se skriften på væggen og er klar over, at der skal sadles om.

CD kan støtte lovforslaget, men med visse ændringer.

Glønborg (KRF):

Det er alt for sjældent, at vi minder hinanden om alt det, vi har at glæde os over i Danmark.

[Glønborg]

Alt efter ens temperament kan man rejse sig op og råbe hurra eller sætte sig ned og sige: Hjertelig tak. I dag føler jeg trang til at sige klart og tydeligt, at jeg er umådelig taknemmelig over at leve i et land med flere politiske partier, som man har frihed til at melde sig ind i og ud af.

Jeg er lige så glad for retten til at danne foreninger, og jeg er sikker på, at det også vil lykkes at få frihed til i praksis at melde sig ind i og ud af foreningerne.

Både foreningerne og de politiske partier giver mulighed for at fremme gode formål. Jeg er f.eks. særdeles tilfreds med den uvurderlige indsats, som fagforeningerne har gjort for at sikre arbejdstagere gode vilkår og tryghed på deres arbejdsplads.

Kristeligt Folkeparti vil også kæmpe for lønmodtagernes ret til at beholde det arbejde, de gerne vil udføre. Det har naturligvis også noget at gøre med beskæftigelsespolitik og landets økonomiske politik.

Naturligvis kan vi komme ud for, at der ikke længere er brug for at få udført et bestemt stykke arbejde, og at en medarbejder derfor må afskediges, men den lønmodtager, som udfører et stykke arbejde, der stadig er brug for, på tilfredsstillende måde, skal være sikret mod urimelige afskedigelser uanset foreningsforhold, og derfor et højt hurra for at vi har loven af 9. juni 1982.

Desværre har det vist sig vanskeligt at få loven overholdt i praksis. Nogle lønmodtagere er blevet ofre for indbyrdes magtkampe mellem faglige organisationer. Desværre har nogle oplevet, at deres egne arbejdskammerater har optrådt særdeles ukammeratligt, og at arbejdsgiveren har optrådt med gelé i knæene og fyret en medarbejder for at få fred.

Derfor må sanktionerne strammes op, og Kristeligt Folkeparti støtter naturligvis det fremsatte forslag, der giver lønmodtagerne lidt bedre sikkerhed, men vi tror ikke, at det vil virke godt nok. Der mangler nemlig en præcisering af mulighederne for at rette sanktionerne mod de egentlige skyldige. Derfor vil Kristeligt Folkeparti under arbejdet i udvalget stille ændringsforslag om at optage den paragraf, der er i det forslag, der blev fremsat den 18. februar 1988 af arbejdsministeren som § 4 b, i det foreliggende lovforslag. Den siger:

»Skal arbejdsgiveren betale godtgørelse efter § 4 a, skal de øvrige ansatte, der ved deres handlinger forsætligt har medvirket til afskedigelsen, betale arbejdsgiveren hel eller delvis erstatning herfor. Det samme gælder foreninger, der har medvirket til afskedigelsen. Arbejdsgiverne kan endvidere kræve erstatning for rimelige udgifter, som er afholdt i forbindelse med fastsættelsen af godtgørelseskravet. Retten fastsætter det beløb, hver enkelt erstatningsansvarlig skal betale under hensyn til den pågældendes medvirken.«

Jeg ved godt, at der er mulighed for at drage sådanne til ansvar efter almindelige retsregler, men jeg synes, det vil være særdeles vigtigt, at vi får det præciseret i loven, sådan som det stod i forslaget af 18. februar 1988. Derfor bør det tages med, så man kan ramme de egentlig skyldige.

Så vil jeg gerne have lov til at sige, at det, som vi nu behandler, er kun en del af det store problemkompleks vedrørende foreningsfrihed i faglige organisationer. Kristeligt Folkeparti ønsker ikke, at dette alene skal ramme fagforeninger, men alle organisationer, der hindrer mennesker i at udøve erhverv, skal knægtes, sådan at folk får frihed til at udøve deres erhverv uanset medlemskab af den ene eller den anden type faglig forening.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Glønborgs tale var en ny bekræftelse på den ubrudte kæde af gode erfaringer, vi har haft i de år, hvor både hans og mit parti har siddet i Folketinget. Det er jo præcis lige længe, vi har siddet. På dette område her har vi altid været glade og lykkelige for at høre om Kristeligt Folkepartis forskellige initiativer, og det gjaldt også det ændringsforslag, som hr. Glønborg bebudede at ville stille.

Men jeg tror, at når hr. Glønborg udformer det, skal der laves en lille teknisk ændring. Der står, at de ansatte, der har medvirket, skal betale erstatning til arbejdsgiveren. Skulle man ikke flytte »og deres organisation« op efter de ansatte? Jeg hørte godt, at man ville have med, at de foreninger, der har medvirket til det, skal betale, men det er bare så forbiuret svært i praksis at bevise, at en forening har medvirket.

Under alle omstændigheder er det mest sørgelige i det lovkompleks, vi behandler, som og-

[Glistrup]

så Centrum-Demokraternes ordfører var inde på med Wesselcitatet, at den uskyldige arbejdsgiver nødvendigvis må hæfte for så meget, og de ansattes organisation må være nærmere til det. Derfor tror jeg altså, at man ved ændringsforslagets udarbejdelse skal tage organisationen op på lige fod med de ansatte og ikke nøjes med denne mere subsidiære bestemmelse, som det i masser af tilfælde bliver meget svært i praksis at få rigtige og rimelige resultater ud af.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg ved ikke, om jeg forstod hr. Glønborg rigtigt, når hr. Glønborg sagde, at det ikke bare var fagforeninger, det var også andre organisationer.

Jeg synes, jeg føler trang til at sige, at der ikke inden for landbrugs- eller andre erhvervsvirksomheder er nogen tvang. Man kan godt drive erhvervsvirksomhed uden at være medlem af en bestemt forening, og det er altså til forskel fra lønmodtagerne, som faktisk ikke kan være på en arbejdsplads, hvis de ikke er tilknyttet en fagforening.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg vil godt lige præcisere over for fru Lis Noer Holmberg, at Kristeligt Folkeparti flere gange har rejst dette problem i bred betydning. Vi vil ikke deltage i en ensidig hetz imod fagforeningerne, og det er dem, der oftest tales om. Men der findes også organisationer inden for de liberale erhverv, som er særdeles håndfaste over for deres medlemmer, og hvor det i praksis er meget, meget vanskeligt at komme til at udøve erhverv, hvis man ikke makker ret. Jeg kunne godt nævne navne på enkelte af disse organisationer, men jeg vil ikke have, vi skal ind på en større debat om det i dag, for det er ikke et lovforslag om det, der er til behandling. Jeg synes bare, det var rigtigst at præcisere, at dette ikke er en hetz imod fagforeningerne, men det er en del af et stort problemkompleks, som vi nok får lejlighed til at tage fat på en anden gang. Vi havde sidst en stor forespørgselsdebat om det, 1. november 1988 må det være, hvor det desværre ikke lykkedes at få det dagsordensforslag igennem, som vi gerne ville have haft, men vi har ikke opgivet.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg skal starte med at takke ordførerne for deres indlæg under debatten. Det ser ud til, at der er et flertal for lovforslaget, og det er jeg naturligvis yderst tilfreds med. Jeg tror, der er meget stærke kræfter i den danske befolkning, der forventer, at vi vedtager en sådan lovgivning, og det ser altså også ud til, at det nu kan lade sig gøre.

I øvrigt vil jeg gerne i min svartale tage udgangspunkt i § 2 i den eksisterende lov, som altså blev underskrevet af dronningen og den daværende arbejdsminister, Svend Auken, i 1982. Der hedder det således i § 2:

»En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne ikke er medlem af en forening eller af en bestemt forening.«

Dette er den helt fundamentale bestemmelse i den nuværende lov. Det vil også være den helt fundamentale bestemmelse i loven, når vi får vedtaget de ændringer, som jeg her har stillet forslag om. Derfor forstår jeg ikke helt den store ophidselse, som vi har været vidne til fra bl.a. hr. Hans Jørgen Jensens og hr. Ole Henriksens side. Det helt grundlæggende, fundamentale, står uændret i forhold til den lov, der blev vedtaget i 1982.

Det, det drejer sig om, er, at vi på baggrund af nogle erfaringer ønsker ændringer i de sanktionsbestemmelser, der er i loven fra 1982. Det kan vi naturligvis være uenige om. Det har vi lov til, og det kan jeg så konstatere at vi er, men det burde ikke kunne give anledning til så voldsomme udladninger, som bl.a. hr. Hans Jørgen Jensen kom med i sit indlæg. Han kom nemlig med den påstand, at dette lovforslag var et ideologisk felttog mod den danske fagbevægelse. Det vil jeg gerne på det kraftigste tage afstand fra. Jeg har den største respekt for organisationerne på arbejdsmarkedet, både på arbejdsgiverside og på arbejdstagerside.

Vi har et arbejdsmarked i Danmark, som er velorganiseret. Der er en høj organisationsprocent. Man kan have forskellige meninger om, hvorvidt det er godt eller skidt for Danmark. Jeg mener, det er godt. Det medfører nemlig, at vi her i landet kan regulere en lang række forhold på arbejdsmarkedet gennem aftaler med arbejdsmarkedets parter, så lovgivningsmagten kun ganske undtagelsesvis behøver at komme rendende med brandsprøjtjen, når der er sket et eller andet på arbejdsmarkedet.

[Arbejdsministeren]

Jeg har den største respekt for den danske fagbevægelse. Det kan jeg også sige på baggrund af de erfaringer, jeg har gjort i de 4 måneder, jeg har været arbejdsminister, hvor jeg har haft en række drøftelser med den danske fagbevægelse, og det synes jeg bestemt har været en positiv erfaring.

Dette er hverken et ideologisk eller et noget som helst andet felttog mod den danske fagbevægelse. Det drejer sig ganske enkelt om, at vi har respekt for det enkelte individ, for de enkelte personer, der af den ene eller den anden grund ikke ønsker at være med.

Jeg kender nogle af disse mennesker. Deres motiver kan være forskellige, men det er virkelig noget, der griber dybt ind i deres inderste overbevisning, når de siger, at den organisation vil de altså ikke være medlem af, næsten koste, hvad det koste vil.

Det er deres ret. Vi har foreningsfrihed i Danmark. Det betyder, at vi har ret til at danne foreninger, men vi har altså også ret til at sige: Denne forening ønsker jeg ikke at være medlem af.

Det er det, dette forslag handler om – beskyttelse af det enkelte individ.

Jeg tror i og for sig, at vi gør fagbevægelsen en tjeneste ved at udsende dette signal. Den danske befolkning er i bevægelse; der er meget opbrud i udlandet og herhjemme. Holdningerne ændres. Noget af det, der ændrer sig, er specielt at iagttage hos den helt unge generation, hvor respekten for autoriteterne – er jeg lige ved at sige – er en by i Rusland.

Jeg har, som nogen ved, en fortid i folkeskolen og har undervist i den periode, hvor det var god latin, at man skulle nedbryde respekten for en næsten hvilken som helst autoritet. Jeg vil nu nok sætte spørgsmålstegn ved, om det var en rigtig pædagogik, men det har haft sin virkning; det har haft den virkning, at den unge generation ikke vil acceptere de magtmidler og magtmetoder, som den, skal vi sige lidt mere eksotiske del af fagbevægelsen benytter sig af.

Nogle har anklaget mig for med dette forslag at ville skade fagbevægelsen. Nej, det er ikke min hensigt, og jeg var lige ved at føje til, at det heller ikke er nødvendigt. Den største skade på fagbevægelsen opstår, når der kommer episoder som dem, vi har været vidne til under HT-konflikten i Roskilde. Det skader fagbevægelsens omdømme, og det er stærkt medvirkende

til, at den unge generation tager afstand fra sådanne metoder; og vi har jo opinionsundersøgelser, der viser, at det er helt oppe omkring 70 pct. af de unge, der tager afstand fra disse metoder.

Derfor er det givetvis rigtigt, at vi nu udsender det signal til befolkningen, til fagbevægelsen, at sådanne magtmetoder ikke hører hjemme i et samfund, der bekender sig til de grundlæggende menneskerettigheder. Vi har respekt for foreningsfriheden, både den til at danne foreninger og den til ikke at være med.

Fagbevægelsen har givetvis nogle problemer med dette her, men jeg er overbevist om, at hvis jeg skal få mit ønske opfyldt om, at vi også år 2000 har et velfungerende og et velorganiseret arbejdsmarked, er man nødt til ikke at bruge pisker i fagbevægelsen; man er nødt til i stedet for at bruge gulerodsmetoden, så man har noget attraktivt at byde på i stedet for et spark et vist sted.

Hr. Hans Jørgen Jensen sagde, at dette her betød en ekstrem særbehandling i de afskedigelsessituationer, der opstår på grund af foreningsforhold.

Man kan naturligvis tage en diskussion om, hvorvidt sanktioner er sammenlignelige i de forskellige afskedigelsessituationer, hvor retsreglerne ikke er overholdt, men jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg lægger overordentlig stor vægt på at få sat en tyk streg under, at vi respekterer foreningsfriheden i det danske samfund.

Jeg tror oven i købet, at hr. Hans Jørgen Jensen sagde, at dette her var i konflikt med de fundamentale menneskerettigheder. Jeg må indrømme, at min tålmodighed slap op dér. Jeg kunne simpelt hen ikke forstå, hvordan hr. Hans Jørgen Jensen kunne få ind i sit hoved, at det skulle være i strid med fundamentale menneskerettigheder.

Noget kunne tyde på, at hr. Hans Jørgen Jensen og hr. Ole Henriksen ikke rigtig endnu har forstået, hvad det er, der bevæger sig i befolkningen, navnlig i den yngre del af befolkningen. Jeg håber, at dette her vil være medvirkende i en pædagogisk proces, så forståelsen kommer meget hurtigt.

Flere ordførere har været inde på, at der er tale om en vis form for forskelsbehandling imellem den offentlige sektor og den private sektor. Det er korrekt, at der er visse forskelle i de regler, der er gældende for de to sektorer.

[Arbejdsministeren]

Det har sin helt naturlige forklaring: Den offentlige sektor kan ikke gå fallit. Den offentlige sektor kan altid uden de helt store problemer genansætte en person, som er ulovligt afskediget, men vi ved, at en genansættelse på en privat virksomhed, måske navnlig mindre private virksomheder, kan give ganske uoverskuelige problemer for virksomheden, så den måske ikke eksisterer mere, uanset om vi har mulighed for forskellige måder at hjælpe den pågældende arbejdsgiver på.

Der er andre ordførere, som jeg gerne lige vil komme med en enkelt kommentar til, bl.a. hr. Jørgen Estrup, der gav udtryk for en vis usikkerhed over for nogle af bestemmelserne i lovforslaget og gav udtryk for det synspunkt, at vi naturligvis nu skal følge det op og skal følge meget grundigt med i, hvad der egentlig sker på arbejdsmarkedet, hvordan disse regler virker i praksis. Det er jeg naturligvis helt enig i. Jeg tror faktisk, vi vil komme til at gøre den erfaring – og det håber jeg – at disse regler overhovedet ikke vil blive taget i anvendelse, og det er jo den allerlykkeligste udgang på situationen.

Også fru Lis Noer Holmberg var inde på problemerne for de private virksomheder, hvor arbejdsgiveren kan komme i klemme. Det var også hr. Glønborg inde på, og hr. Glønborg efterlyste en bestemmelse i det forslag, der foreligger nu, svarende til den, der var i det gamle forslag fra 1988 i § 4 b, denne regresbestemmelse, der gav arbejdsgiveren mulighed for at anlægge erstatningssag imod de de enkeltpersoner eller organisationer, der har det reelle ansvar for, at arbejdsgiveren er blevet tvunget ud i en ulovlig handling.

Det er et spørgsmål, som vi har overvejet meget nøje. Det er sikkert vanskeligt at finde en løsning, som fuldt ud kan klare de vanskelige problemer, som arbejdsgiverne kommer til at stå i. Vi har haft indgående drøftelser med Justitsministeriet om dette spørgsmål, og man har fra Justitsministeriet gjort sig til talsmand for det synspunkt, at det faktisk er sådan, at dansk rets almindelige regler giver en mere tilfredsstillende regulering end den tidligere foreslåede bestemmelse, altså § 4 b. Det er et synspunkt, som der naturligvis vil blive anledning til at studere nærmere under udvalgsbehandlingen, og der vil naturligvis også blive anledning til, at udvalget kan stille spørgsmål herom, og så vil vi gerne give en mere udførlig redegø-

relse for det synspunkt, som har være anlagt i Justitsministeriet.

Jeg siger altså tak for modtagelsen af forslaget, og jeg glæder mig til, at vi kan få det vedtaget.

Hans Jørgen Jensen (S):

Desværre deler jeg ikke arbejdsministerens glæde ved at få dette forslag vedtaget. Jeg mener, det er urimeligt, og at det eksisterende lovforslag fra 1982 er tilstrækkeligt og fuldt og helt opfylder de forpligtelser om foreningsfrihed, man kan have.

Nu kan vi jo da glæde os over i dansk fagbevægelse, at medlemstilgangen er støget de sidste 10 år med ca. 10 pct., sådan at man nærmer sig de 90 pct. i dag. Jeg synes, det siger noget om, at medlemmerne føler sig tiltalt af den måde, man driver foreningsvirksomheden på – åbent og frit og med en række aktiviteter til medlemmerne – og derfor er det vel rimeligt, at man også her giver udtryk for, at man ikke vil have den slags bestemmelser ind, som arbejdsministeren ønsker.

Imidlertid synes jeg, der i arbejdsministerens bemærkninger om at gå ind på § 2 måske lå en indbydelse til at forhandle om forskellige spørgsmål, og jeg opfattede i hvert fald arbejdsministerens bemærkninger om det, som Kristeligt Folkeparti var inde på, nemlig at man skulle have den gamle bestemmelse fra den 18. februar 1988, § 4 b, ind heri, sådan, at det var arbejdsministeren måske ikke villig til at se på, men i hvert fald nok af den opfattelse, at man skulle følge de kloge råd, som Justitsministeriets embedsmænd har givet på dette område.

Jeg har bemærket, at man fra Kristeligt Folkepartis side giver udtryk for, at det ikke alene er lønmodtagerne, man er efter, men at det sandelig også er de andre. Jeg kunne dog godt lide at se bare ét eneste eksempel på, at Kristeligt Folkeparti har hjulpet fagbevægelsen på nogen måde. Et forslag af denne karakter, og som Kristeligt Folkeparti vil udvide med bestemmelsen af 18. februar 1988, er ingen hjælp til fagbevægelsen, og jeg synes slet ikke et kristeligt forslag.

Jeg vil gerne sige til Kristeligt Folkeparti, at de i øvrigt ikke har patent på at have den opfattelse, de har, hvor de både vil gå til den ene og til den anden side. Der findes også mennesker med kristeligt islæt i andre partier, men det vir-

[Hans Jørgen Jensen]

ker somme tider, som om Kristeligt Folkeparti mener, de er det eneste parti, der kan tage patent på det herinde i Folketinget.

Glistrup (FP):

Hr. Hans Jørgen Jensen var i sine afsluttende bemærkninger så ganske givet uretfærdig, når han sagde, at man f.eks. fra Kristeligt Folkepartis side ikke har har været aktiv i kampen mod organisationstyranni inden for de liberale erhverv og andre steder, men det er selvfølgelig rigtigt, som hr. Hans Jørgen Jensen formulerede det: Hvor har man set dem hjælpe fagbevægelsen? For fagbevægelsen er jo bestemt ikke indstillet på kamp mod organisationstyranni nogen som helst steder, dertil er fagbevægelsen alt for indlevet i denne etablerede magthaver-organisations stivstruktur, som de befinder sig i. Derfor færdes de glimrende med arbejdsgiverforening osv. med advokatråd, med lægeforening osv. Så på det punkt havde hr. Hans Jørgen Jensen formelt ret.

Reelt var det som sædvanlig en langt større nydelse at lytte til vores pædagog-arbejdsminister, som jo virkelig forstår at få tingene fremført, også selv om han kom med denne trøstens sproglomst til sin forgænger om, at det offentlige ikke skal gå fallit. Det tror jeg nu ikke at man skal være alt for sikker på med den frådsefinanspolitik, der føres af denne regering, som arbejdsministeren er medlem af. Man tilgiver arbejdsministeren hans smukke flokler om, hvor glad han er for samarbejdet med fagforeningerne, for det er jo simpelt hen i overensstemmelse med det gamle ord fra, var det ikke Henrik IV eller sådan en karl, der sagde, at Paris var vel en messe værd: arbejdsministerposten er vel sådan lidt spytslikkeri over for fagbevægelsen værd.

Men når det videre hed, at Arbejdsministeriet selv efter at have konsulteret Justitsministeriet havde svært ved at finde frem til nogle løsninger på organisationsansvarsproblemet, tror jeg, at man i hele den flom af ord, der er kommet fra forskellig side, skal hæfte sig ved det, jeg i min flom af ord sagde om det objektive ansvar, for det er det, der er behov for. Det er jo helt rigtigt, som højesteretsdommen i HT-sagen er et glimrende eksempel på, at de overleverede erstatningsregler er meget lidt værd, når man har at gøre med folk som fagforenings-spidsjerne. Således kunne Hardy Hansen under

HT-konflikten i 1984, rådgivet af sine jurister, sige noget, der formelt ikke var retsstridigt, men reelt havde alle de ulemper i retning af skadeforvoldelse på det ikke-juristpublikum, der lyttede til TV-Avisen, og hvor Hardy Hansen ellers boltrede sig. Derfor, prøv det objektive ansvar. Dér har vi sesam luk dig op på arbejdsmi- nisterens problem.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er dog fantastisk at høre hr. Hans Jørgen Jensen på Socialdemokratiets vegne udtale, at vi herinde fra Folketinget skal hjælpe fagbevægelsen og det på bekostning af de grundlæggende frihedsrettigheder, for det er jo det, hr. Hans Jørgen Jensen siger. Jeg kan simpelt hen ikke fatte, at et parti som oven i købet i sit navn har ordet demokrati indbygget, kan have en sådan opfattelse.

Vi har i Danmark en århundredlang tradition på arbejdsmarkedet for, at arbejdsgivere og arbejdstagere organiserer sig, og det har været en værdifuld tradition, som har båret rigtig mange frugter. Vi ønsker i Det Konservative Folkeparti ikke at ødelægge den tradition og jeg ønsker det heller ikke. Men jeg kan ikke se, at den organisering skal bygge på tvang. Jeg kan ikke se, at argumentationen har nogen som helst sandhed i sig, når man siger, at de mange resultater som fagbevægelsen har præsteret igennem århundreder, og som så mange lønmodtagere får gavn af, giver fagbevægelsen et legitimt krav på, at alle, der får gavn af det, også skal være medlemmer. Det er fuldstændig bagvendt argumentation, som det ville være totalt absurd at overflytte til det politiske system. Det ville svare til, at vi sagde til alle dem, der har fået arbejde under den borgerlige regerings ledelse, at nu skulle de løse medlemskab til Det Konservative Folkeparti. Det er absurd og grotesk. Der er forskel på solidaritet og tyranni, selv om det sidste ofte udøves i det førstes navn.

Det ved befolkningen i Østeuropa, og nu nævnte hr. Ole Henriksen jo forholdene i Østeuropa. Vi ved, hvad der er sket i Østeuropa; dér drejer det sig om, at befolkningerne har rejst sig mod et regime, som har stillet krav om medlemskab af kommunistpartiet for at få arbejde, som har givet de øverste i kommunistpartiet fortrin på fortrin, det være sig lige fra mad til bolig m.v. Hvad der er i proportionsmæssig forskel på det, der er sket i Østeuropa,

[Pia Christmas-Møller]

og det, vi diskuterer her, er der til gengæld i principiel lighed, og jeg savner stadig en reel argumentation fra SF for, at man er imod hele lovforslaget; jeg fatter simpelt hen ikke, hvad der er SF's egentlige begrundelse.

Glønborg (KRF):

Jeg vil gerne sige hr. Glistrup tak for dels de pæne ord om vor enighed i arbejdet på at gennemføre disse bestemmelser, dels for vejledningen om, hvordan vi bør udforme det ændringsforslag. Jeg går ud fra, at der bliver lejlighed til under udvalgsarbejdet at finde den helt rigtige formulering.

Jeg vil også gerne sige tak til arbejdsministeren for henvisningen til det overvejelsesarbejde, som Arbejdsministeriet og Justitsministeriet har lavet i fællesskab vedrørende problemet, hvordan man får sanktionerne til at ramme de egentlige skyldige.

Jeg forstår, at Justitsministeriet svarer, at de almindelige, gammelkendte, solide danske retsregler nok egentlig er de bedste. Sådan er man næsten født til at svare, når man bor i Justitsministeriet, for her ved man, hvad man har med at gøre, og her er virkelig noget for jurister at sidde at finde ud af. Det, der bekymrer mig, er, hvis vi skal holde os til dem, hvor lang tid det vil tage. Jeg er bange for, at vi vil få nogle processer, som vil slide de folk op, som bliver udsat for dette her, og derfor beder jeg om, at vi får en klar, præcis retsregel stående lige her, hvor der bliver brug for den – én, som kan fungere lidt hurtigt.

Så vil jeg gerne sige til hr. Hans Jørgen Jensen, at jeg er ved at være træt af at høre det sludder om Kristeligt Folkeparti, der tager patent på et eller andet. Der er jo ikke fugls føde af substans i den påstand. Det ligger ganske enkelt i, at Kristeligt Folkeparti udmærket godt ved, at vi aldrig bliver nok til at kunne gennemføre noget alene. Vi må altid arbejde for vores synspunkter og så håbe, at der er nogle flere, der vil slutte sig til dem. Tage patent på betyder, at man vil tage eneret på at lave noget. Vi tager aldrig eneret på at lave noget som helst; enhver er hjertelig velkommen til at tilslutte sig vore synspunkter og arbejde for de samme gode ting, som vi arbejder for, og derfor er al snak om at tage patent på simpelt hen noget vrøvl.

Derimod må man nok spørge, hvem det er, der tager patent på at ville gøre noget for fagbe-

vægelsen. Det lovforslag, der ligger på bordet her, og som Kristeligt Folkeparti arbejder for, er så sandelig til gavn for fagbevægelsen. Men der er jo det ved det, at Socialdemokratiet ikke anerkender den del af fagbevægelsen, der ikke er specielt socialdemokratisk orienteret, som en del af fagbevægelsen. Så hvem er det egentlig, der tager patent på noget i denne sag?

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Det var nu ikke mig, der drog Østeuropa ind i debatten, det var fru Pia Christmas-Møller, som selv gjorde det. Men jeg vil da gerne give fru Pia Christmas-Møller så meget ret her, at der selvfølgelig foregik de ting i Polen, som blev nævnt her, og at befolkningen rejste sig, for det er jo rigtigt. Men det var da, fordi lønmodtagerne dernede først og fremmest følte sig krænket over, at et regime i den grad misbrugte deres magt. Men det, vi står over for her, er en række lønmodtagere, som føler sig lige så krænket over, at deres overenskomsts system bliver undergraved – det, som de har forhandlet sig frem til, og det, som faktisk er deres udkomme og betingelsen for deres udkomme, er også en alvorlig krænkelse, som man må gøre oprør imod. Det er derfor, vi får disse konfliktinteresser, og de kan som sagt være både af national karakter som i Polen og andre steder, og så kan de altså også forekomme i dette tilfælde.

Fru Pia Christmas-Møller forstår stadig væk ikke, hvorfor vi er imod dette forslag, skønt jeg har sagt, at det jo er en stramning af et allerede eksisterende forslag, som jeg fra starten sagde vi har været imod, og som vi stemte imod bl.a. af den grund, at vi mener, det er helt overflødig og ikke har den virkning, som man oven i købet prøver at sælge det på. Det kan godt være, man skal stramme endnu mere op, som hr. Glistrup ønsker det, og som andre har nævnt her, men når hr. Glistrup nævner organisationsansvaret, dette objektive ansvar, må jeg erindre om, at det vist var 20 mio. kr., SiD fik i bod for at have et objektivt ansvar, og det kan man da vist nok kalde at blive idømt en ordentlig bod.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Det kan godt være, hr. Glønborg fra Kristeligt Folkeparti mener, at det, jeg siger, er noget vrøvl, men det må så være sådan.

[Hans Jørgen Jensen]

Men det, der er tale om her, er, at jeg føler, at Kristeligt Folkeparti egentlig skulle stå for nogle andre holdninger end de, kan man sige, ofte reaktionære tankegange, som Kristeligt Folkeparti giver udtryk for. Det er det, jeg angriber. Således giver hr. Glønborg på Kristeligt Folkepartis vegne ofte udtryk for, at det ikke er fagbevægelsen, man bekæmper, det er også de andre. Det er den hulhed, jeg prøver på at beskrive for hr. Glønborg, og den holder jeg altså fast ved eksisterer, uanset hvad hr. Glønborg mener. Det er derfor, disse udtalelser kommer.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg må konstatere, at denne debat har bragt et nyt budskab med sig, nemlig et budskab fra SF's hr. Ole Henriksen, som faktisk har fastslået, at det nu er SF's opfattelse, at enhver lovgivningsbestemmelse, som sikrer og beskytter lønmodtagere mod afskedigelse, er overflødig. Det må være konklusionen på denne her debat – en af konklusionerne i alt fald.

Jeg har nu nogle spørgsmål til hr. Ole Henriksen: Hvordan og på hvilke områder blev de strejkende HT-chaufførers lønninger og overenskomstretigheder udhulet ved det forhold, at én af kollegerne ønskede at være medlem af en anden fagforening? Hvordan og hvor blev de sat tilbage lønmæssigt og vilkårmæssigt? Jeg har ikke den viden og vil meget gerne have den her fra Folketingets talerstol.

I anledning af hr. Ole Henriksens argumentation om, at det var lønmodtagerne i Østeuropa, som rejste sig, og at vi nu ser, at lønmodtagerne her i Danmark rejser sig, vil jeg gerne spørge, om der er forskel på lønmodtagere her i landet. Er der forskel på, om man hører til i en flertalsgruppe på en virksomhed, eller om man hører til i en mindretalsgruppe på en virksomhed? Og er det SF's opfattelse af demokrati, at man bare skal være med i flertallet, og at det faktisk er flertallet, der hen over hovedet på ethvert mindretal skal diktere, hvad der skal foregå? Så er der tale om et flertalsdiktatur efter min begrebsverden.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Ole Henriksen mindede om, at SiD ved en lejlighed fik en bøde på nogle få ugers ku-

ponklipperrenteindtægt, som SiD sidder og skraber til sig. Men den sag, som nærværende forslag udspringer af: højesteretsdommen af 24. oktober 1986, fik desværre det траurige udfald, at den virkelig skyldige, SiD, ikke skulle refundere arbejdsgiveren det tab, som arbejdsgiveren kom til at lide som følge af de afgørelser, der blev truffet. Derfor er der grund til at stramme, objektivisere organisationsansvaret, når vi her med 3½ års forsinkelse drøfter, hvilke konsekvenser vi skal drage af den højesteretsdom.

Men så vil jeg, ligesom fru Pia Christmas-Møller, når man skal drage konklusionen af debatten, også meget gerne henvise taknemligt til hr. Ole Henriksen, der helt rigtigt fastslog, at vedtagelsen af dette lovforslag ikke er løsningen på problemerne. Men jeg vil gøre det med en noget mere optimistisk tilføjelse end hele den miserabilitet, der prægede hr. Ole Henriksens vurdering af det.

Vedtagelsen af dette lovforslag er et skridt på vejen til løsningen af det meget alvorlige frihedsretfærdighedsproblem, som der skal findes en løsning på. Derfor er vi taknemlige for det – et Fremskridtsparti er også taknemligt for små fremskridt – og derfor støtter vi til fulde arbejdsministerens forslag, men meget gerne med den forbedring, som Kristeligt Folkeparti har lanceret vil komme under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Hr. Hans Jørgen Jensen blev åbenbart lidt vred over, at jeg havde karakteriseret hans udtalelser som vrøvl. Jeg vil da gerne sige, at det burde jeg naturligvis ikke have sagt, men have haft den tillid til enhver tilhører, at man selv kunne konstatere det.

I øvrigt stillede hr. Hans Jørgen Jensen det op, som om jeg skulle ønske at fratage ham retten til at have en anden mening, end jeg har. Det ønsker jeg naturligvis ikke og har heller ikke på noget tidspunkt givet udtryk for det. Jeg respekterer retten til, at vi kan have forskellige opfattelser.

Men når man karakteriserer Kristeligt Folkepartis indsats over for fagbevægelsen som reaktionær, så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at vi netop har ønsket, at der kunne tilføres fagbevægelsen nogle nye tanker, en anden måde f.eks. at løse konflikter på på arbejdsmarkedet.

[Glønborg]

Men det har været næsten umuligt at komme igennem, fordi vi har en reaktionær, forstokket fagbevægelse, hvis store organisationer tror, at der kun er én måde at løse konflikter på, nemlig ved at bruge strejke- og lockoutvåbenet. Vi har gjort os til talsmand for, at man åbnede mulighed for inden for fagbevægelsen at have plads til organisationer, som kunne løse konflikter på arbejdsmarkedet ved hjælp af voldgift og ved at afstå fra at bruge strejke- og lockoutvåbenene over for hinanden. Det er fornyelse, ikke reaktionær tale. Tværtimod.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Fru Pia Christmas-Møller forstod ikke, hvordan man kunne tolke det som, at man krænkede lønmodtagerne. Selvfølgelig krænker det lønmodtagernes overenskomster. Det krænker dem på den måde, at der, når overenskomsterne skal fornyes, normalt er adgang – normalt – til konflikt. Igennem en sådan konflikt er mange overenskomster blevet til.

Mens denne konflikt foregår, strejker de organiserede, eller også er de organiserede arbejdere lockouted, nemlig dem, der er medlem af den organisation, der har overenskomsten. Tilbage på arbejdspladsen kan der meget vel gå ca. halvdelen af andre lønmodtagere og fortsætte med at arbejde og ikke understøtte konflikten økonomisk for dem, der er ude i konflikt. Når de så vender tilbage med en forhåbentlig bedre overenskomst, får de, som stadig væk er uorganiserede og går på arbejdspladsen, faktisk de samme resultater forærende. Det kalder jeg en krænkelse af overenskomstmæssige rettigheder, så det er forklaringen på det.

Endelig vil jeg sige til hr. Glistrup, at det er sådan, når man igennem arbejdsretten bliver pålagt organisationsansvar og nu måske også snart gennem tjenestemand retten, er det jo ikke en bøde i den forstand, men en bød, der som regel tilfalder den modstående organisation. Derefter kan den modstående organisation så dele ud til dem af sine medlemmer, der er blevet krænket. I virkeligheden kan man altså ikke vide, om det er sket. Om de 20 mio. kr., som SiD i sin tid afleverede, er gået fra HT og ned i statskassen eller til et HT-selskab eller hvad, kan man ikke vide. Men boden går som regel til den modstående organisation. Derfor kan man sige, at muligheden for, at den kommer den

krænkede eller de krænkede – også den lille arbejdsgiver – til gode, er til stede.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Størsteparten af det indlæg, hr. Ole Henriksen lige har afsluttet, pegede bagud. Man fremdrog, hvordan man skal nå sine resultater med strejkevåbenet, men som arbejdsministeren i sin pædagogiske fremstilling så rigtigt fremhævede, er det, det gælder om med disse regler her, at få dem lavet, sådan at vi har fred under alle omstændigheder, og sådan at reglerne i og for sig ikke skal anvendes. Derfor synes jeg, at det i allerhøjeste grad hører med i billedet, at hr. Glønborg i sit seneste korte indlæg fremdrog, at vi kan ikke leve videre med strejkevåbenet.

Det, som den svenske socialdemokrat Kjell-Olof Feldt så modigt enkendte i den pakke, der var på vej til at blive fremlagt i den svenske Riksdag i sidste måned, nemlig at man skal væk fra strejkevåbenet, skulle vi danskere gerne vise os langt mere modne til, end det barnepjattede svenske folk viste sig at være hos vor østlige nabo. Vi skulle meget gerne gøre, som hr. Glønborg siger, afskaffe strejker og erstatte interessekonflikternes løsning med den fredeliggørelsesindsats, som dette lovforslag repræsenterer med voldgiftsafgørelser.

Den tid er forbi, da man havde 32 bagere og godt kunne strejke hos den ene, for så kunne man gå hen til den anden bager. Man har ikke nogen anden bus, når man en kold februar morgen står derude på en eller anden sidevej i Valby, eller hvor der nu er tale om. Derfor er der behov for, at vi har arbejdere, hvad enten det er buschauffører eller bagersvende, eller hvad det er, til at køre bus og bage rundstykker og ikke til at strejke og til at lade være med at være til stede.

Lad derfor også en af konklusionerne af denne debat være: Ned med strejkerne. Ikke flere strejker. Retssamfundet skal ikke godkende strejkevåbenet. Det kan vi også tage med i den lovgivning, der her er tale om.

Kaj Poulsen (S):

Nu sidder man oppe på sit kontor på tredje sal og lytter til hr. Glønborgs tale og hører, at han sandelig ikke var ude på at skade fagbevægelsen, men at det, dette drejede sig om, var, at

[Kaj Poulsen]

man havde prøvet på at få nye opfattelser og nye meninger ind i fagbevægelsen. Da det ikke var lykkedes, skulle det her gennemføres.

Jeg finder, at det er helt nye talemåder i det danske Folketing. Talemåder, der ligger så langt til højre for, hvad hr. Glistrup står for, og er udtryk for meningskontrol. Hvis man ikke vil have samme mening, skal vi nok tage et lovforslag af denne karakter og gennemføre det med et borgerligt flertal. Det er rystende, at man, når Kristeligt Folkeparti i deres søgen efter argumenter for at være et slasket halehæng til alt, hvad denne regering står for, skal høre på den slags argumenter. Jeg synes faktisk, at den slags meningskontrol og udtalelser af den karakter ikke hører hjemme i et demokratisk retssamfund som det danske. Føj for pokker!

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal gøre opmærksom på, at medlemmerne udmærket ved, når de er på kanten af forretningsordenen. Jeg vil henstille, at man ikke er det i det videre forløb.

Fru Pia Christmas-Møller for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er nærmest tragisk, at en Socialdemokrat i denne debat kan få sig selv til at føre ordet »meningskontrol« ind i debatten. Det er simpelt hen fantastisk. Socialdemokratiet, som netop står for standpunktet »meningskontrol«, når det drejer sig om fagforeningernes tyranni ude på virksomhederne. Det er fantastisk, at man her kan skyde Kristeligt Folkeparti det synspunkt i skoene.

Jeg vil ikke gøre flere bemærkninger til hr. Kaj Poulsens indlæg her, som vitterligen ikke fortjener, at man beskæftiger sig videre med dem.

Over for hr. Ole Henriksen kan jeg ikke lade være med at konstatere, at det er en yderst besynderlig opfattelse, man åbenbart har i SF af begrebet »krænkelse«. Nu er det altså åbenbart sådan, at SF mener, at man er krænket, når nogle andre får det samme som én selv, og når man i øvrigt selv synes, at disse andre ikke har lavet helt lige så meget for det. Det var dog en besynderlig opfattelse af begrebet krænkelse.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det, der kaldte mig på talerstolen, var en fornemmelse af, at debatten var ved at udvikle sig i retning af et ønske fra visse partiers politiske ordførere om, at vi nu skulle debattere spørgsmålet om forbudet mod strejker i Danmark. Jeg forstod, det var en slags lovmæssigt bestemt forbud mod strejker. Der var vist også andre partier, der var inde på samme tanke, som hr. Glistrup var inde på.

Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, hvad regeringens holdning er til det spørgsmål, for nu synes jeg, at debatten for alvor begynder at bevæge sig skævt. Må jeg ikke stilfærdigt erindre både fru Pia Christmas-Møller, hr. Glønborg og hr. Glistrup om, at vi i Danmark har et fagretligt og et arbejdsretligt system, der faktisk er selve garanten for, at den statistik, vi kender for konflikthypighed på det danske arbejdsmarked, er noget af det laveste i hele verden. Må jeg ikke erindre om, at de lande, der hidtil har haft forbud mod strejker lovbestemt i deres konstitution, er de lande i Østeuropa, der i dag har besluttet ikke at have det længere. Vi skal passe på, hvad det er, vi gør, og hvad det er for et letsind, vi lige pludselig indfører i debatten om så alvorlige spørgsmål som hele det fagretlige og det arbejdsretlige system.

Derfor vil jeg også gerne sige til hr. Glønborg, at man måske godt en gang imellem kan føle, at der er ting, der skal tilrettes, og ting, man kunne ønske sig anderledes, men man må ikke herfra give indtryk af, at vi ved at knipse i fingrene kan give Den Kristelige Fagforening eksempelvis muligheder for at blande sig i konfliktløsninger, når den ikke har et overenskomstmæssigt ansvar. Det er at blande ting sammen, som ikke har noget med hinanden at gøre. Den dag Den Kristelige Fagforening får et overenskomstmæssigt ansvar, er vi i en helt anden situation, hr. Glønborg. Det får Den Kristelige Fagforening ikke, for den betydning får den aldrig. Det er hr. Glønborgs problem måske.

Tilbage til mit hovedspørgsmål til arbejdsministeren. Jeg vil gerne kende regeringens standpunkt til det forslag, der har været fremme her. Er regeringen tilhænger af en tanke om, at der her i landet skal indføres forbud mod strejker?

Glønborg (KRF):

Jeg vil gerne sige til orientering for hr. Nyrup Rasmussen, som måske ikke har fulgt hele debatten, at det her udsprang simpelt hen af en beskyldning fra hr. Hans Jørgen Jensens side mod mig for at være reaktionær og for at komme med reaktionære synspunkter.

Så vil jeg gerne lige gøre opmærksom på, at der er forskel på hr. Glistrup og på mig. Så selv om vi på ét felt her har været enige i dag, står jeg slet ikke bag hr. Glistrups forsøg på at komme med et forbud imod strejker. Det, jeg efterlyser, og det, jeg sagde, var åbenhed inden for fagbevægelsen til at give plads til i al stilfærdighed at prøve at løse konflikter på en anden måde. Det er det, man gør inden for den kristelige fagbevægelse.

Jeg siger bare: Giv plads for, at man kunne gøre det på en anden måde. Jeg snakker overhovedet ikke om forbud imod at gøre det på den traditionelle måde efter det, skal vi sige udmærkede, fagretlige system, som vi har. Men jeg tror på, at der er en mulighed for fornyelse, og den synes jeg man skulle give plads til.

Så vil jeg for øvrigt lige gøre op med en misforståelse, som hr. Nyrup Rasmussen nu cementerer igen, og som man desværre fra den etablerede, stærke socialdemokratiske fagbevægelse altid forsøger at stille op, at Kristelig Fagforening ikke havde overenskomster. Den har i hundredvis af overenskomster med de arbejdsgivere, som den forhandler med. Så naturligvis er den på ganske normal vis også en fagforening. Den har i dag trods alt 15.000 medlemmer, så de har faktisk nogen at forhandle for og med. Jeg synes bare, at vi lige skal slå fast, at de er også en slags fagforening, og det er bare at bede om, at der er plads til dem på arbejdet.

Hr. Kaj Poulsens indlæg var et tydeligt udtryk for, at hr. Kaj Poulsen på sit kontor må have været dybt engageret i noget helt andet end det, der foregik her, for hr. Kaj Poulsens indlæg har overhovedet ingen relevans til det, jeg har sagt. Hr. Kaj Poulsens sprogbrug var – må jeg desværre sige – som det har været tidligere gange, en demonstration af, at man, når man løber tør for argumenter, forfalder til den form for sprogbrug. Jeg ønsker ikke under nogen omstændigheder at fortsætte samtalen på det niveau.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Nyrup Rasmussen var jo ikke til stede her under debatten. Jeg vil én gang til understrege, at vi i Det Konservative Folkeparti faktisk er glade for et velorganiseret arbejdsmarked, og at vi sætter pris på den lange tradition, vi har herfor, og på de mange gode resultater, der er kommet, både til gavn for den enkelte og også til gavn for samfundet som helhed.

Vi står også bag det arbejdsretlige system, selv om der måske hen ad vejen kunne trænges til nogle justeringer. Grundlæggende står vi bag disse to systemer.

Vi ønsker ikke i Det Konservative Folkeparti ved forbud at fjerne retten til at demonstrere og strejke. Men vi vil tillade os, hvilket vi dog ikke har gjort i denne debat, at stille spørgsmålet til fagbevægelsen og andre, om strejkevåbenet nu også er det bedste våben i forbindelse med afklaring af arbejdsspørgsmål og arbejdskonflikter. Men det er en helt og ganske aldeles anden sag.

Må jeg sige til hr. Nyrup Rasmussen, at fagbevægelsen har i mine øjne god grund til at have så megen selvtillid, at den tør tro på, at den kan spille efter de almindelige demokratiske regler og derfor ikke behøver at bruge disse gammeldags tvangsmetoder.

Hvis man ser på de udtalelser, som er kommet fra Dansk Arbejdsgiverforening så sent som for et par uger siden, er det jo helt klart, at Dansk Arbejdsgiverforening ønsker faktisk ikke at indgå overenskomster med et hav af nye organisationer. Det har den tydeligt sagt. Hele strukturdebatten på arbejdsmarkedet går i retning af, at man vil nedbringe antallet af overenskomster. Hvor man i dag har over 600 overenskomster, snakker man om, at man inden for ganske få år gerne vil ned under 25.

Forestiller man sig helt ærligt i Socialdemokratiet, at der vil komme et hav af nye organisationer på arbejdsmarkedet? I praksis forholder det sig ikke sådan. Den frygt, I forsøger at give til kende her på hele den danske befolknings lønmodtagergruppes vegne, er simpelt hen falsk, og det legitimerer ikke et angreb på de grundlæggende frihedsrettigheder.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

[Kaj Poulsen]

Jeg har tit og ofte tænkt på, når en borgerlig politiker tager ordene frihed og grundlæggende frihedsrettigheder i sin mund, er det altid for at begrænse nogle frihedsrettigheder, man gør det. Det er også det, der sker i dette tilfælde. Anderledes er det jo ikke.

Må jeg have lov til at sige til hr. Glønborg, at det kan da godt være, at han ikke kan lide sprogbrugen, men jeg har nu den opfattelse, at det ikke skader, at man taler dansk en gang imellem. Jeg forstod også, at den gled ind på lystavlen hos hr. Glønborg, og det glæder mig.

Jeg vil anbefale hr. Glønborg at læse det indlæg, som han holdt, hvori han sagde, at vi har forsøgt mange gange at få denne reaktionære fagbevægelse til at tænke anderledes, til at reagere anderledes, og det har den ikke villet, og så må vi altså tage fat. Hvis ikke det er et udtryk for meningskontrol, ved jeg ikke, hvad det er. Det kan være, hr. Glønborg har fortalt sig, at han glemte, at det var et demokratisk samfund, han levede i. Lad det så være! Men jeg tog stilling til det, hr. Glønborg rent faktisk sagde.

Jeg var glad for, at hr. Glønborg sagde, at dette kristelige fællesforbund, som det jo er, også er en slags fagforening, som har masser af overenskomster. Det fik vi at vide. Med hvem? Jo, med medlemmer af Kristeligt Fællesforbund, af en forening, der kalder sig en fagforening, hvor arbejdsgivere og lønmodtagere sidder og hygger sig sammen og hælder lidt vand ud af ørerne og siger, at vi skal nok klare det på den og den måde. Det er sådan, det er, og anderledes er det ikke.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg har en række korte bemærkninger. Først fru Lis Noer Holmberg.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg synes, det er kedeligt, at Socialdemokraterne er så sure. Jeg synes, det var bedre, hvis de viste lidt samarbejdsvilje. Det tror jeg de ville vinde ved – også ude blandt mange af deres medlemmer.

Det er ligesom, det er en varm kartoffel for dem. Men hvorfor dog ikke tage en saglig debat? Hvorfor blive sur over, at vi diskuterer disse ting?

Hr. Nyrup Rasmussen siger, at Kristelig Fagforening bliver aldrig stor. Nej, det er da mu-

ligt, men måske bliver den stor, hvis ikke etablerede fagforeninger kender deres besøgstid, for tryk avler modtryk. Der er ved at være mange fagforeningsmedlemmer, som føler et tryk på en eller anden måde, og det bevirker, at de nu søger nye græsgange, som jeg sagde i mit indlæg – det hørte hr. Nyrup Rasmussen heller ikke, for han var ikke til stede. Man søger ind i nye foreninger. Derfor er det altså op til etablerede fagforeninger at forhindre denne flugt.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Fru Lis Noer Holmberg har sikkert lagt mærke til, at Socialdemokratiets formand, hr. Svend Auken, går meget ind for, at det skal være sjovere at være dansker. Så surhed er ikke rigtig noget, der hører hjemme hos os.

Men af og til synes vi, at letsindet – som desværre ofte, når det gælder den slags emner, vi drøfter her i dag – er baseret på en for kortsigtet optagethed af, hvad der tilsyneladende kan vindes af ideologiske gevinster, og mangel på langsigtet forståelse for, hvor vigtige søjler det er, vi arbejder med. Det er dette, vi giver udtryk for en bekymring for, og jeg vil gerne begrunde det med bare et enkelt andet synspunkt.

Se, nu har arbejdsmarkedets to organisationer, eller rettere to sider, opbygget en hovedaftale igennem mange år, som er en del af nøglen til forståelsen af, som jeg sagde før, hvorfor vi har så høj en stabilitet på arbejdsmarkedet i Danmark, som vi vitterlig har.

I det øjeblik man fra lovgivningsmagten griber ind og siger, at én bestemt form for usaglige afskedigelser skal nu straffes eller sanktioneres meget mere end alle andre former for usaglige afskedigelser, så begynder man fra lovgivningsmagten at prioritere og blande sig i et aftaleforhold, der simpelt hen er nøglen til, at vi kan bevare den gensidige forståelse, som er: at en overenskomst er en overenskomst, som holder i 2 år – eller længere eller kortere – en aftale er en aftale. Det arbejdsretlige system er i hele sin grundfilosofi baseret på dette.

Min pointe er altså, at jeg har endnu ikke hørt saglige argumenter for, hvorfor lovgivningsmagten egentlig mener, at én ganske bestemt form for usaglige afskedigelser skal sanktioneres hårdere – afhængigt af, hvor man ser det fra – end andre former for usaglige afskedigelser.

[Nyrup Rasmussen]

Jeg er ganske enig med hr. Kaj Poulsen i, at fru Pia Christmas-Møller er lidt flot i omtalen af de grundlæggende frihedsrettigheder. Når vi taler om frihed, synes jeg, vi skal tilføje, at reel frihed har man heller ikke, når man er arbejdsløs. Reel frihed har man heller ikke, når man ikke er tryk i sine boligforhold eller har ordentlige uddannelsesmuligheder.

Så frihedsbegrebet er sandelig et begreb, der er meget bredt, og som, synes jeg, er meget vanskeligt, sagligt at operere med i en hovedaftalesammenhæng og i en arbejdsretlig sammenhæng, hvor meget veldefinerede kriterier ligger til grund for, hvornår en afskedigelse er saglig eller ikke saglig.

Jeg gentager: Giv mig bare ét eneste argument for, hvorfor Folketinget, ud over ideologiske synspunkter, ønsker, at én bestemt form for usaglige afskedigelser skal være stærkere sanktioneret, end samtlige andre lige så usaglige afskedigelser skal være det.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg er da ked af, at vi som Socialdemokrater skal skældes ud for at være sure. Hvis det er sådan, så er det kun vores ansigter, der måske ser sådan ud, for det er vi faktisk slet ikke. Vi er noget så sprudlende glade altid, så det er forkert at sige det på den måde, som det her er sagt.

Men jeg vil gerne over for arbejdsministeren fortsætte spørgsmålet om det, som hr. Nyrup Rasmussen var inde på: om ikke det ville være muligt også at få et svar på, om ikke det var en idé at sende det forslag, vi har, til behandling, til høring i Dansk Arbejdsgiverforening og i LO. Jeg tror faktisk, at det ville være en god idé.

Jeg tror, at arbejdsministeren ville få et svar gående ud på, at arbejdsmarkedets parter meget bedre er i stand til at klare disse ting, end Folketinget er. Derfor vil jeg gerne spørge arbejdsministeren, om ikke han ville være venlig at sende det til udtalelse hos DA og LO.

Jeg skal også sige til fru Pia Christmas-Møller, at jeg egentlig var glad for de bemærkninger, som hr. Arne Lund, der jo var direktør for Dansk Arbejdsgiverforening i mange år, har skrevet i en udmærket bog, hvorefter man på arbejdsmarkedet skal have både lockout- og strejkemuligheder, men at man måske godt kunne forny systemerne. Jeg tror ikke, at man kan forny systemerne på disse områder, men

jeg vil godt tage imod en invitation til at søge nogle muligheder af arbejdsmarkedspolitisk karakter, og her tænker jeg på, at en udmærket begyndelse kunne være at starte med en tryghedslov. For så ville man komme nærmere nogle frihedsbegreber, som mange mennesker har behov for i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

I relation til hr. Kaj Poulsens udtalelser om at tale dansk vil jeg blot have lov til at glæde mig over, at det kan lade sig gøre at tale dansk uden at være plat.

Jeg er nødt til at belære hr. Kaj Poulsen om, hvad Kristelig Fagforening er. Hr. Kaj Poulsen demonstrerer ved sit sidste indlæg, at han ikke har kendskab til det, som han taler om. Han roder begreberne Kristelig Fagforening, Kristelig Arbejdsgiverforening og Kristeligt Dansk Fællesforbund sammen. Det er tre forskellige organisationer. Hvis vi skal definere, hvad en fagforening er, så må det vel være en forening, der arbejder for at forbedre sine medlemmers vilkår på arbejdspladsen. Og det gør Kristelig Fagforening. Den har en modpart, som hedder Kristelig Arbejdsgiverforening. En del af de mennesker, som er medlem af Kristelig Fagforening, og en del af de mennesker, som er medlem af Kristelig Arbejdsgiverforening, har også meldt sig ind i en helt tredje forening, der hedder Kristeligt Dansk Fællesforbund. Det er en anden snak. Jeg mener, vi arbejder netop for, at mennesker skal have frihed til at mødes, hvor de vil. Hvis et medlem af en af den socialdemokratiske fagbevægelses fagforeninger også tilfældigvis er medlem af den samme boldklub, som den arbejdsgiver, han er ansat hos, er medlem af, så skal det vel ikke gøre deres forhandlinger på arbejdspladsen og om deres arbejdsplads suspekte?

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Fru Pia Christmas-Møller, og derefter er det hr. Glistrup.

Jeg gør opmærksom på, at flere af de ting, vi diskuterer i øjeblikket, er spørgsmål, der er stillet til arbejdsministeren, som, indtil vi er færdige med korte bemærkninger, ikke kan komme til at svare, medmindre han vil gå ind i denne række. Jeg appellerer til, at vi strammer den lidt.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg skal ikke forlænge debatten unødigt, men dog alligevel lige konstatere, at inden vi får set os om, har både hr. Nyrup Rasmussen og hr. Kaj Poulsen fået indflettet hele det socialdemokratiske partiprogram i frihedsbegrebet. Det er jo derhen, vi bevæger os i denne debat, og det er en fatal brøler. De grundlæggende frihedsrettigheder kender man jo godt her i Folketinget. Gør man ikke det, så bør man gå hen i sidegangen og tage den lille grå bog, som indeholder vores grundlov. Til de grundlæggende frihedsrettigheder hører retten til at have en politisk overbevisning og retten til at organisere sig; implicite ligger deri også retten til at undlade at organisere sig, og det er det, dette handler om.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Hans Jørgen Jensen havde næppe nogen lykkebringende tankegang, når han mente, at denne presserende sags behandling skulle forsinkes af at blive sendt til høring hos LO og Dansk Arbejdsgiverforening. Der er ingen grund til at tro, at disse fortidsforsteninger kan bidrage med noget som helst godt på dette område, lige så lidt som de bidrager med noget som helst godt eller fremtidsorienteret på andre områder. Men bevares, hvis de gerne vil have lov til at udtale sig, så kan de da bare komme med deres meninger, og så skal vi da selvfølgelig studere dem, som vi gør med alle, om det måtte være de »Julestrømpeløses Fodbeklædnings Pinseforening« eller hvem andre der kommer, så vil vi selvfølgelig høre, hvad de siger, men absolut ikke med nogen særlig begejstring.

Derimod kan hr. Nyrup Rasmussen berede sig på en glædelig stund, når han begynder at læse denne behandling i dag. Så vil han, når han læser et par timer tilbage, få det svar, han efterlyste på, hvorfor der er grund til at sige, at denne fundamentale terrorknægtelse med usagligheder, som vi behandler her i dag, skal behandles helt, helt anderledes skrappt, end hvis man afskediger én usagligt, fordi vedkommende er gravid, hvad enten så »gravøren« er den ene eller den anden. Det er noget, som der er virkelig god grund til at gøre. Hr. Nyrup Rasmussen vil også, når han skal glæde sig over at

læse den behandling, der har været af dette forslag, få at vide, at vi selvfølgelig, selv om dette gode forslag fra arbejdsministeren bliver vedtaget, ikke dermed får løst alle problemer med alle andre friheder, social frihed og boligfrihed, og hvad det nu ellers var. Vi må nu engang tage tingene stykkevis og delt i dette Folketing, og derfor tager vi nu det meget væsentlige skridt fremad, som arbejdsministerens forslag repræsenterer på det område, vi her behandler.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Hr. Glistrup tager jo som sædvanlig grundigt fejl. Det, der er ved at ske i Østeuropa, er, at folk er ved at få deres strejkeret og ikke det modsatte, og det, man i hvert fald fra hr. Glistrups side argumenterer for, er at fjerne folks strejkeret, altså som det var i Østeuropa før glasnost.

Jeg vil gerne have lov at sige, også til hr. Glistrup, at Danmark har underskrevet ILO-konventionen, som også drejer sig om menneskerettigheder, og i ILO-konventionen er der en strejkeret. Men man kan sortere, som man vil, man kan forkaste det ene og tage det andet. Den måde arbejder vi ikke på, og vi synes, at hr. Glistrups tale er skræmmende.

Må jeg så også sige til fru Pia Christmas-Møller, at fru Pia Christmas-Møller efter min mening også vælger, hvilken frihed der skal deles ud af, og så skal et flertal her i Folketinget bestemme, hvilken frihed man vælger.

Man kan gå over og læse i den grå bog, hvad de grundlæggende frihedsrettigheder er, men den grundlæggende frihedsrettighed omfatter altså ikke, at man kan forlade bageriet, hvis man ikke kan lide lugten. Det er det, dette drejer sig om, og derfor er det så frygteligt at høre borgerlige politikere tale om frihed og frihedsrettigheder.

Må jeg slutte med at sige til hr. Glønborg, at jeg ved godt, hvordan det er organiseret. Jeg ved godt, hvordan man skal sammenligne, hvis man skal sammenligne det normale fagsystem og det kristelige fagsystem. Det er sådan, at samtlige fagforeninger i Danmark har en paraplyorganisation, der hedder LO, som forhandler med den modstående part, som er Dansk Arbejdsgiverforening. Organisationen inden for Kristelig Fagbevægelse er, at man har en arbejds-giverforening og en fagforening, og hvad

[Kaj Poulsen]

er paraplyorganisationen? Paraplyorganisationen er Fællesforbundet, og det er her, man sidder og hygger sig og laver sine overenskomster. Jeg tror ikke, at der er mange, der er i tvivl om, hvordan det foregår. Det viser sig jo også, når der skal indgås overenskomster, ved den flugt, der er fra Kristelig Fagbevægelse, når der skal løses problemer; så er det den ordinære fagbevægelse, der skal løse problemerne for medlemmerne.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Kort kommentar og svar på to spørgsmål.

Kommentaren er til hr. Hans Jørgen Jensen, som på et tidspunkt under debatten – det er ganske vist længe siden – med glæde fortalte om, hvordan fagforeningerne havde medlems-tilgang i øjeblikket, med glæde fortalte om, at organisationsprocenten blev højere og højere og faktisk var ekstrem i Danmark sammenlignet med udlandet. Jeg kan så tage til efterretning, at udviklingen er sådan i øjeblikket.

Men jeg synes unægtelig, at disse oplysninger sætter visse dele af fagbevægelsens opførsel i relief. Når udviklingen går på den måde og fagbevægelsen har et så godt tag i de ansatte, så er det da fuldstændig hysterisk at gribe til sådanne reaktioner, som vi har set under den seneste HT-konflikt.

Så blev der rettet to konkrete spørgsmål til mig, det ene var også fra hr. Hans Jørgen Jensen, som spurgte, om jeg havde til hensigt at sende lovforslaget til høring hos DA og LO. Præcis det samme spørgsmål blev i øvrigt drøftet under forhandlingerne om det tilsvarende forslag i 1988, og jeg har den samme holdning som den daværende arbejdsminister, at et forslag som dette er af så stærkt holdningspræget karakter, at det ikke vil give mening at sende det til høring, for vi ændrer jo ikke holdning af den grund, uanset hvilket svar der kommer fra de pågældende organisationer. Men de pågældende organisationer har naturligvis al mulig lejlighed til at give udtryk for deres synspunkter vedrørende forslaget.

Nu måtte hr. Nyrup Rasmussen meddele mig, at han var nødt til at gå til et andet møde, men jeg er alligevel nødt til at svare på det spørgsmål, han stillede, nemlig om regeringen havde til hensigt at indføre forbud mod strejker.

Jeg vil gerne sige til hr. Nyrup Rasmussen og hans partifæller, at man kan tage det ganske roligt, vi har ganske vist i regeringen meget, meget

nøje undersøgt de arbejdsmarkedspolitiske udspil, som hr. Nyrup Rasmussens partifæller har stillet forslag om på den anden side af Sundet, altså i Sverige. Jeg undersøgte meget nøje forbud mod dit, forbud mod dat, stop for dit, stop for dat, men efter at have undersøgt det meget nøje, mener vi ikke, at det er noget for Danmark. Vi har til hensigt at holde fast i vor liberale holdning, hvad angår arbejdsmarkedspolitik, så vi har altså ikke til hensigt at fremsætte forslag om forbud imod strejker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Rahbæk Møller (SF), Inger Harms (SF), Birgitte Husmark (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Ingerlise Koefoed (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de til undervisnings- og forskningsministeren ønsker at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke planer har regeringen om at styrke kvaliteten af dansk forskning?«
(Forespørgsel nr. F 23).

Medlemmer af Folketinget Nør Christensen (CD) og Erhard Jakobsen (CD) har meddelt mig, at de som følge af deltagelse i møder i Europa-Parlamentet ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 42, stk. 3, litra c, fra og med den 13. marts 1990 samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 9. marts 1990, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.38